Grote Atlas van de Verenigde Oost-Indische Compagnie
Comprehensive Atlas of the Dutch United East India Company

62 De zuidkust van Java / The south coast of Java

62–63	Pieter de Gilde, Hendrick Janse Roos, 1692 : De Baij van Dirck de Vries en / Mauritius ende Schildpadts Baij ontworpen / door den / Schipper Pieter de Gilde ende Hendrick Janse Roos kaarte / maker met Jaghie de Wiltschudt in de maant Maart A:o 1692. The Bay of Dirck de Vries and / Mauritius and the Schildpadts Bay designed / by the Skipper Pieter de Gilde and Hendrick Janse Roos map / maker in the Yacht de Wiltschudt in the month of March A:o 1692.
62–63	Anoniem / Anonymous, expeditie van/expedition of Cornelis Coops, 1698 : [Kaart van de zuidkust van Java, van het West Eind of de Eerste Hoek van Java tot een laag aflopende hoek]. [Chart of the south coast of Java, from the West End or First Point of Java to a low sloping cape].
64–65	Anoniem / Anonymous, expeditie van/expedition of Cornelis Coops, 1698 : [Kaart van de zuidkust van Java, van een laag aflopende hoek tot de rivier de Donau]. [Chart of the south coast of Java, from a low sloping cape to the river Donan].
66–67	Anoniem / Anonymous, expeditie van/expedition of Cornelis Coops, 1698 : [Kaart van de zuidkust van Java, van de mond van de rivier de Donau tot de Baai van Tangale]. [Chart of the south coast of Java, from the mouth of the river Donan to the Bay of Tangale].
66–67	Anoniem / Anonymous, expeditie van/expedition of Cornelis Coops, 1698 : [Kaart van de zuidkust van Java, van het Clappers Eylandt tot aan de Oosthoeck]. [Chart of the south coast of Java, from Klappers Island to the East Point].
68–69	Anoniem / Anonymous, expeditie van/expedition of Albert van Petten, 1711 : [Kaart van de zuidkust van Java, van het West Einde of de Eerste Hoek van Java tot de hoek van de Wijnkoopsbergen]. [Chart of the south coast of Java, from the West End or First Point of Java to the Wijnkoopsbergen cape].
70–71	Anoniem / Anonymous, expeditie van/expedition of Albert van Petten, 1711 : [Kaart van de zuidkust van Java, van de Wijnkoopsbergen tot de Lage Hoek]. [Chart of the south coast of Java, from the Wijnkoopsbergen to the Lage Hoek].
72–73	Anoniem / Anonymous, expeditie van/expedition of Albert van Petten, 1711 : [Kaart van de zuidkust van Java, van de Lage Hoek tot de rivier de Donau]. [Chart of the south coast of Java, from the Lage Hoek to the river Donan].
73–76	Paulus Paulusz, 1739 : Generaale / Pas / Caart / van de / Zuijd Cust / Java / ondersogt in de jaare / MDCCXXXIX / P:P. General / Chart / of the / South Coast of / Java / explored in the year / MDCCXXXIX / P:P.

II JAVA EN MADOERA / JAVA AND MADURA

Atlas Maior
nationaal archief
Universiteit Utrecht
Faculteit Geowetenschappen
KNAG

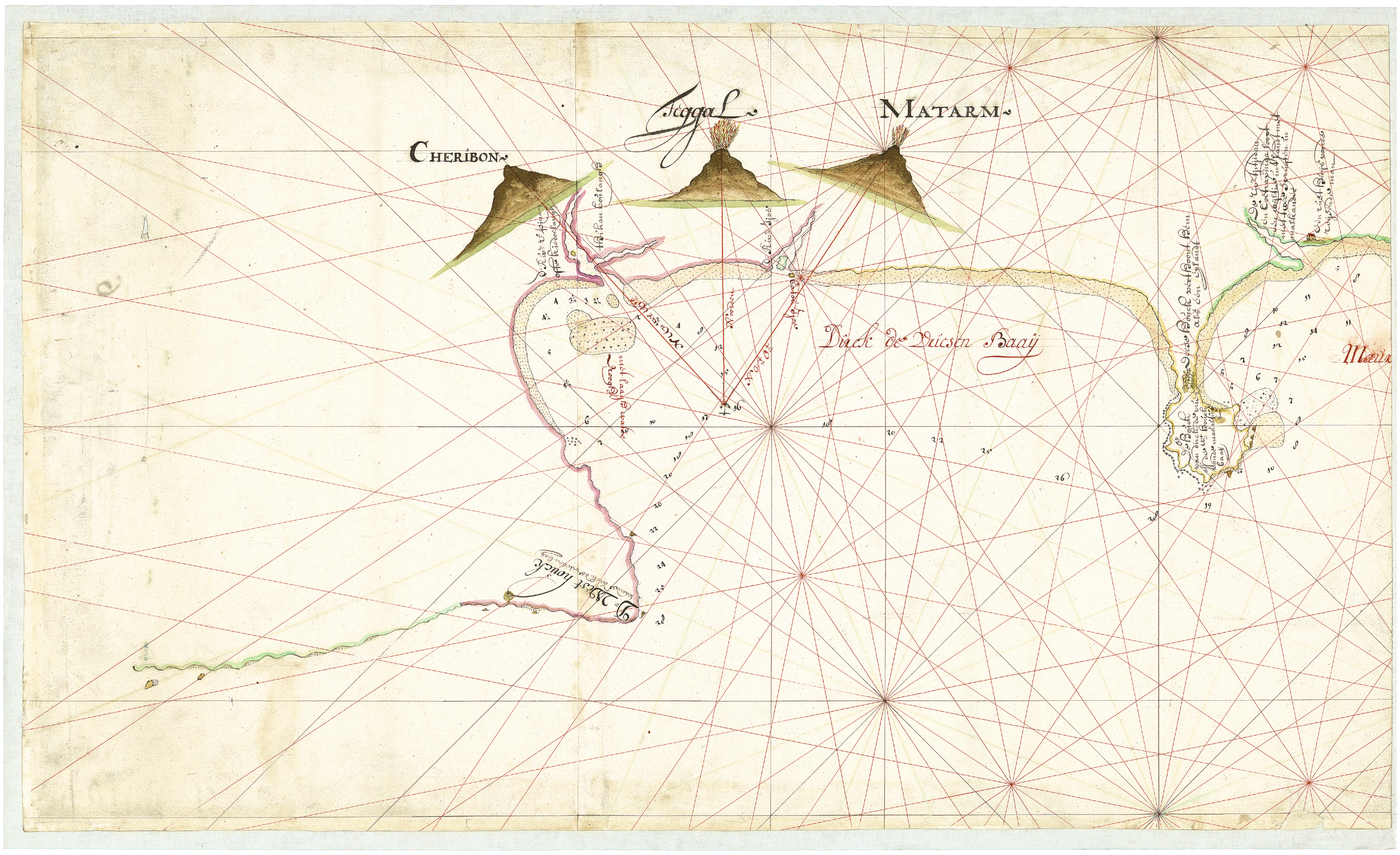
CHERIBON
Teggal
MATARM
Dieck de Duesen Baaij

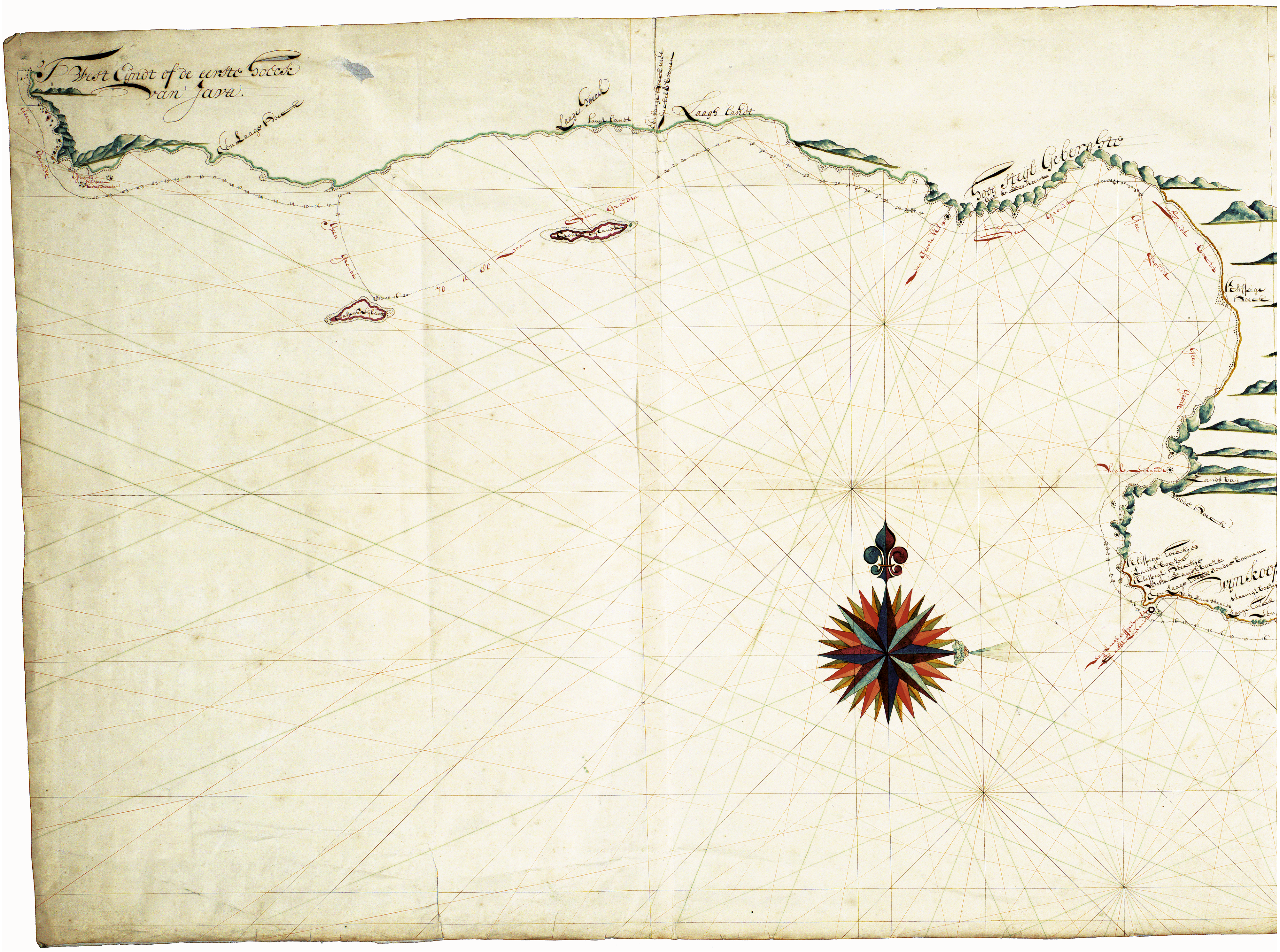
't West Eyndt of de eerste Hoeck van Java
Laage Hoeck
Laags landt
Hoog Steyl Gebergte

Bijschriften: pag. 64-65 / Captions: pp. 64-65

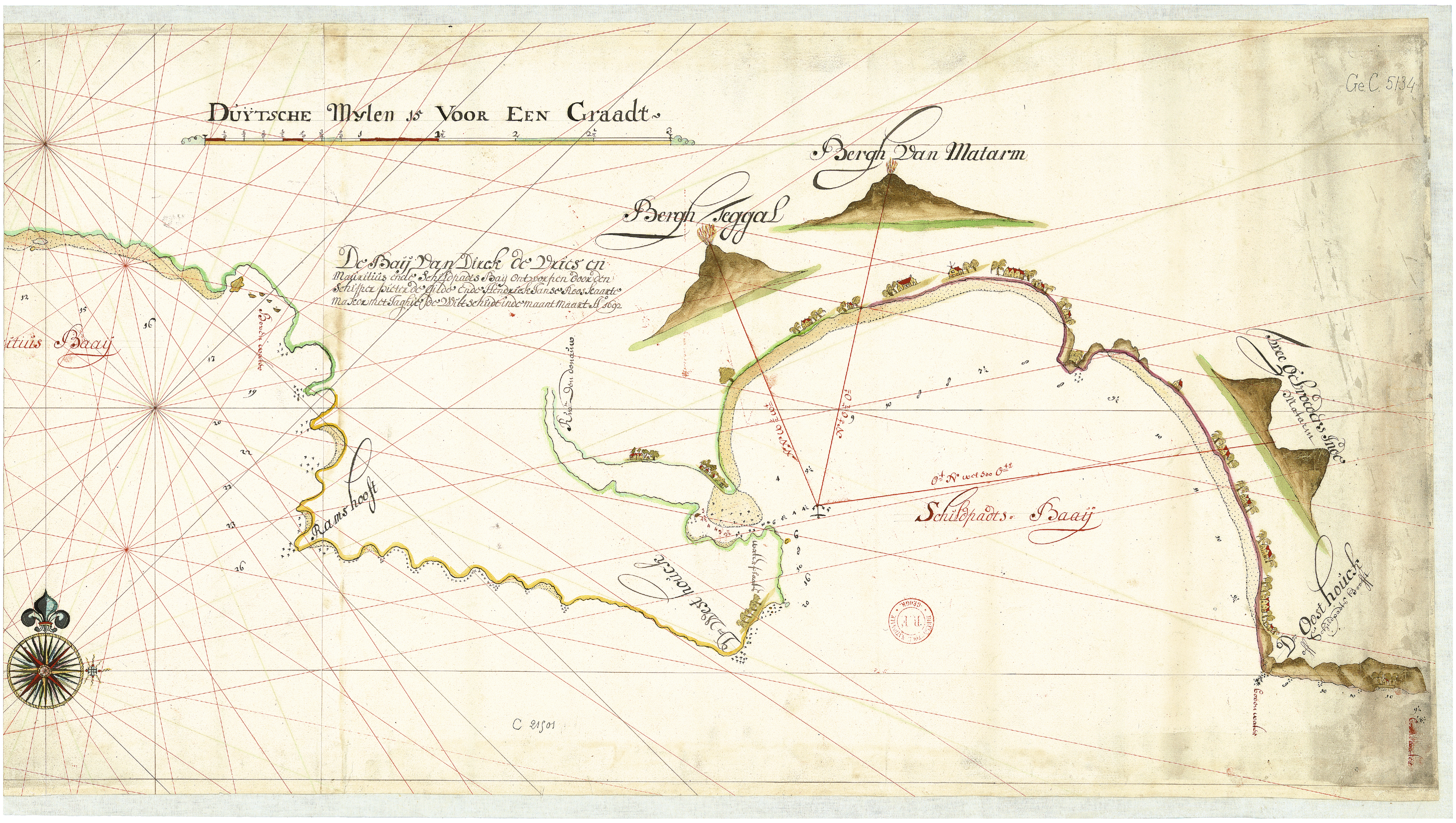
Duytsche Mylen 15 Voor Een Graadt
Bergh Van Matarm
Bergh Seggal
De Baij Van Dirck de Vries en Mauritius ende Schildpadts Baij Ontworpen door den Schipper pieter de Gilde ende Hendrick Janse Roos kaarte makor met Jaghjt de Wilt schudt inde maant Maart Ao 1692
Mauritius Baaij
Ramshooft
West hoeck
Schildpadts Baaij
Oost houck
Ge C 5134
C 21501

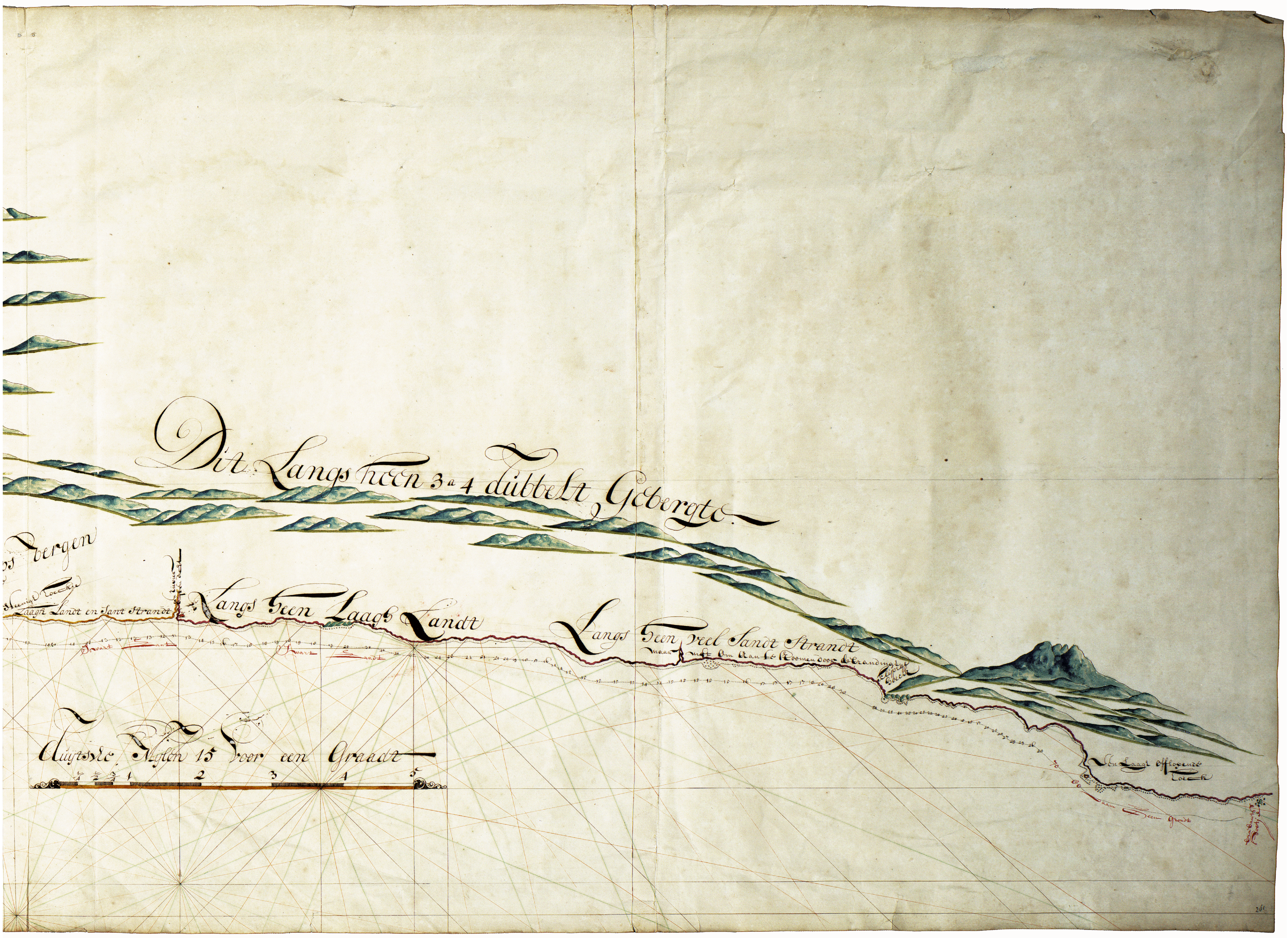
Dit Langs heen 3 a 4 dubbelt Gebergte
bergen
Laagh Landt en Sant Strandt
Langs heen Laags Landt
Langs heen veel Sandt Strandt
Swart Sant
Swart Sandt
Een Laagh afloopende Hoeck
Duytsche Mylen 15 Voor een Graadt
1
2
3
4
5

Bijschriften: pag. 64-65 / Captions: pp. 64-65

De zuidkust van Java /

The south coast of Java

(Deel I/Vol. I, *Atlas Isaak de Graaf/Atlas Amsterdam*, pag./pp. 252-253, 274-275).

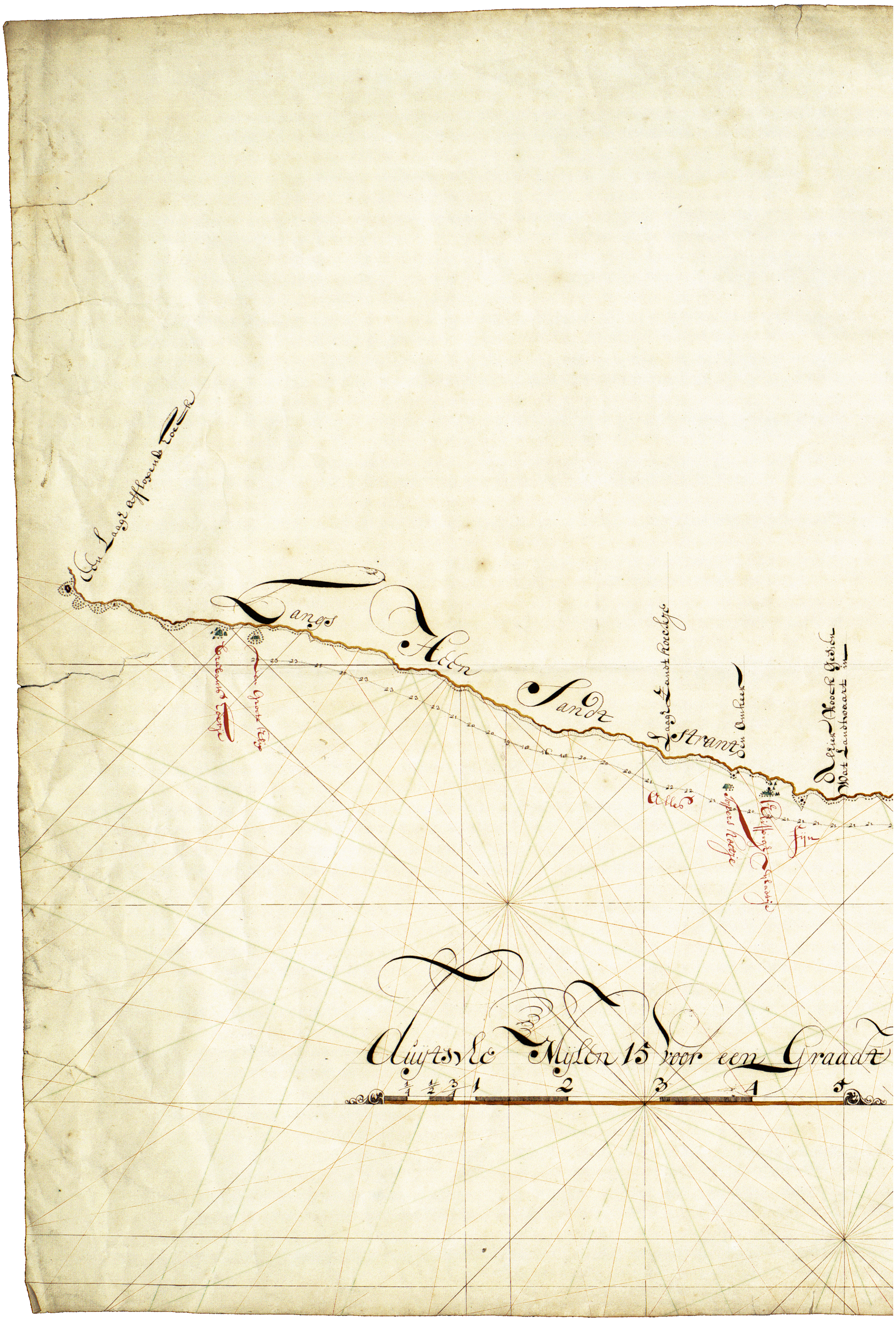

Zoals hiervoor al aangestipt (bijschrift bij de kaart op blad 26), duurde het tot in het laatste decennium van de zeventiende eeuw alvorens de Hoge Regering in Batavia de eerste systematische verkenningen ten behoeve van een nauwkeuriger kaartbeeld van Java's zuidkust liet uitvoeren. De geschiedenis van de exploratie van de zuidkust is pas in recente tijd goed bekend geworden, als resultaat van onderzoek in de jaren zeventig door dr. G. Schilder. Van zijn hand verscheen in 1978 in no. 9 van het *Bulletin van de Vakgroep Kartografie* van het Geografisch Instituut van de Rijksuniversiteit Utrecht het voortreffelijke en uitvoerig gedocumenteerde artikel *Paulus Paulusz en de kartering van Java's zuidkust*, waaraan het hierna volgende beknopte overzicht is ontleend.

Het late begin van de verkenning van de zuidkust betekende niet dat deze tot dan toe geheel onbekend was gebleven bij de kaartenmakers van de Compagnie. Zoals onder meer blijkt uit de kaart van Java en de Javazee door Hessel Gerritsz uit 1628 (blad 23), had men al in een relatief vroeg stadium een min of meer correct globaal beeld van de kustlijn. Dit was vooral gebaseerd op incidenteel verkregen gegevens van schepen die bij het aanvaren van Straat Soenda via de zuidelijke route te ver oostelijk uitkwamen en dan gedwongen waren langs de zuidkust van Java westwaarts te varen. De naamgeving van de aldus gevonden baaien, kapen, eilanden en andere geografische herkenningspunten was deels afgeleid van die van de ontdekkers of van de betrokken schepen, bijvoorbeeld in het geval van de Mauritiusbaai (nu Teluk Pangandaran) naar de oostindiëvaarder *Mauritius*, die in 1622 op weg naar Batavia in deze baai een noodgedwongen oponthoud had vanwege de slechte conditie waarin schip en bemanning verkeerden.

De eerste gerichte expeditie naar de zuidkust, van 6 maart tot 20 april 1692 vanuit Batavia door Straat Soenda met het jacht *Wildschut* onder bevel van schipper Pieter de Gilde, was overigens in eerste instantie bedoeld als reddingsoperatie in een soortgelijke situatie. Het compagniesschip *De Lek* lag in februari van dat jaar vanwege bovenmatige sterfte en ziekte onder de bemanning hulpeloos voor anker in de Dirk de Vries-baai, onmachtig om op eigen kracht nog Batavia te bereiken. Tegelijk met de *Wildschut* vertrok uit Cheribon een hulpexpeditie met extra proviand over land. De onderneming bereikte het ongelukkige schip zonder noemenswaardige problemen en nadat de bemanning voldoende was hersteld en aangevuld, kon in april de reis naar Batavia worden voortgezet, waar *De Lek* daags na de *Wildschut* op de 21ste van die maand op de rede aankwam. Tijdens het oponthoud van de *Wildschut* aan de zuidkust werd de wijde omgeving van de Dirk de Vries-baai, van de oostelijke uitlopers van het Preanger bergland aan de kust in het westen tot voorbij de Schildpaddenbaai (Teluk Penyu) in het oosten, vrij nauwkeurig opgemeten door de kaartenmaker Hendrick Janse Roos (werkzaam in Batavia van 1687 tot ten minste 1694), die speciaal voor dit doel met de expeditie was meegezonden. De enige bewaard gebleven kaart die zijn werk documenteert, nu in het bezit van de Bibliothèque nationale de France, is hier afgebeeld op de bladen 62-63 boven. Een opmerkelijk manco in Roos' opneming van de Mauritiusbaai is het ontbreken van de westelijke toegang tot de Kinderzee of Segara Anakan, waardoor het eiland Noesa Kambangan op zijn kaart nog als deel van het vasteland van Java is weergegeven.

De tweede zuidkust-expeditie vond plaats van 26 april tot 19 juli 1698 met de galjoten *Hoen* en *Wesel*, onder leiding van de baas-kaartenmaker te Batavia Cornelis Coops (in functie van 1697 tot zijn overlijden in 1709). In diens instructie was opgenomen dat de opneming van de kust diende te beginnen bij 'de uijterste oosthoeck deses eijlands ofte het district van Balemboangan' en voortgezet moest worden tot het Prinseneiland in Straat Soenda. De tocht werd aldus om de oost ondernomen, via Soerabaja en Straat Bali. In de slechts twee maanden dat men daadwerkelijk het karteringswerk kon verrichten, slaagde Coops erin een opmerkelijk nauwkeurig kaartbeeld van de gehele zuidkust samen te stellen; alleen aan het gedeelte westelijk van de Wijnkoopsbaai besteedde hij relatief weinig aandacht. De resultaten van Coops' reis vindt men opgetekend in de vier kaarten uit het Nationaal Archief (4.VEL 438 t/m 441) die hier – in omgekeerde volgorde, van west naar oost! – zijn afgebeeld op de bladen 62-63 onder t/m 67. Deze zijn niet gesigneerd en evenmin is duidelijk of het Coops' originele kaarten dan wel kopieën betreft, maar uit de ingetekende route van de expeditie en diverse andere aanwijzingen, onder meer de vermelding van een Wesels Baij en 't Hoens Baij, kan over de toeschrijving geen twijfel bestaan.

De daarop volgende verkenning, tussen 4 mei en 4 september 1711 via Straat Soenda door schipper Albert van Petten met de galjoot *Bombardier* en de sloep *Noordster*, richtte zich bij instructie van de Hoge Regering in het bijzonder op het meest westelijke deel van de zuidkust, dat door Cornelis Coops in 1698 slechts summier was onderzocht. Van deze expeditie zijn in het Nationaal Archief vijf kaarten bewaard gebleven, 4.VEL 433 t/m 437, die weliswaar ook niet zijn gesigneerd, maar waarvan de herkomst op grond van soortgelijke aanwijzingen als bij de kaarten van Coops zonder meer duidelijk is. 4.VEL 433 t/m 435 vormen tezamen een overzicht van het gehele kustgedeelte dat door Van Petten werd verkend en zijn in deze atlas gereproduceerd op de bladen 68 t/m 72. De kaarten 4.VEL 436 en 437 zijn grootschaliger doublures van enkele uitsneden van deze kust en zijn hier niet afgebeeld.

De vierde en tot het eind van de compagniestijd laatste expeditie, in de maanden mei t/m augustus 1737 om de oost via Straat Bali met de sloep *Valck* onder leiding van de van oorsprong Zweedse schipper en baas-kaartenmaker Paulus Paulusz van Carelscroon (Paul Paulson van Karlskrona, in functie 1736-1747), werd blijkens de bewaard gebleven instructie in de eerste plaats uitgezonden om de kust en het vaarwater bij Noesa Kambangan te onderzoeken op de vermoede aanwezigheid of aankomst van vreemde schepen. Daarnaast diende hij de gehele zuidkust opnieuw te verkennen, met speciale aandacht voor dieptepeilingen van baaien, rivieren, havens en voor het markeren van herkenbare objecten langs de kust. Zijn bevindingen moest hij mede vastleggen in afzonderlijke detailkaarten van de diverse baaien, riviermondingen en havens. Het bijzonder fraaie en indertijd vanzelfsprekend zeer geheime resultaat van zijn onderneming werd de ruim twee meter brede overzichtskaart met vijf bijkaarten en elf kustprofielen die nu bewaard wordt in het Nationaal Archief (4.VEL 443) en hier is gereproduceerd op de bladen 73 t/m 76. Een exacte kopie bevindt zich in de British Library (King George III Maritime Collection VI-6); waarschijnlijk is deze tijdens het Engelse tussenbestuur over Java (1811-1816) uit Batavia overgebracht. Een tweede, Zweedstalige kopie, werd in 1774 vervaardigd door kapitein Carl Gustaf Ekeberg van de Zweedse Oost-Indische Compagnie en opgedragen aan de directeur van deze onderneming en bevindt zich thans in het Krigsarchivet in Stockholm. Het lijdt geen twijfel dat Paulusz, ondanks zijn strenge plicht tot geheimhouding, de gegevens daarvoor een dertigtal jaren eerder aan zijn landgenoten ter beschikking had gesteld.

As mentioned earlier (caption to the map on sheet 29), it was only in the last decade of the seventeenth century that the High Government in Batavia issued orders for the first systematic explorations which would lead to a more accurate mapping of the south coast of Java. It is only recently that the history of this exploration of the south coast has gained wider currency as the result of the research carried out in the 1970s by Dr. G. Schilder. In 1978, in no. 9 of the *Bulletin van de Vakgroep Kartografie* of the Institute for Geography of the Rijksuniversiteit Utrecht, he published an excellent and well-documented article *Paulus Paulusz en de kartering van Java's zuidkust*, from which the concise survey below has been borrowed.

The late beginning of the exploration of the south coast did not mean that this had remained completely beyond the ken of the Company's cartographers. Among the pieces of evidence endorsing this statement is the chart of Java and the Java Sea drawn by Hessel Gerritsz in 1628 (sheet 23), which demonstrates that a more or less correct general picture of the coastline had already been obtained at a relatively early period. This was based principally on incidental data provided by ships which, having taken the southern route before changing course for the Sunda Strait, sailed too far east and were then forced to sail back westwards along the southern coast of Java. Some of the names of the bays, capes, islands and other geographical identifying landmarks were derived from those of the discoverers or of the ships on which they sailed. One example is Mauritiusbaai (now Teluk Pangandaran) named after the East Indiaman the *Mauritius*, which was forced to seek refuge here in 1622 on a voyage to Batavia because of the poor state of both the ship and her crew.

The first specific expedition to the south coast, from 6 March to 20 April 1692, setting off from Batavia and sailing through the Sunda Strait, was undertaken on the yacht *Wildschut* under the command of Skipper Pieter de Gilde. It was actually intended to be a rescue operation for a similar situation to that sketched above. Overpowered by extraordinarily high rates of illness and death among her crew, the Company ship *De Lek* had lain helplessly at anchor in Dirk de Vries Bay since February that year, unable to proceed to Batavia under her own sail. Departing at the same time as the *Wildschut*, a rescue expedition carrying extra supplies set off overland from Cirebon. The expedition reached the unfortunate ship without encountering any particular difficulties and, after the crew had sufficiently recovered and had been supplemented, the voyage to Batavia could be continued in April. *De Lek* arrived there in the roads on the 21st of the month, a few days after the *Wildschut* had made port. During the sojourn of the *Wildschut* on the south coast, the map-maker Hendrick Janse Roos (worked in Batavia from 1687 to at least 1694), who had been specifically dispatched with the expedition for this purpose, surveyed the general area of Dirk de Vries Bay, from the foothills of the Priangan highlands on the coast in the west to beyond Schildpaddenbaai (Teluk Penyu) in the east. The only surviving chart which documents his work, now in the possession of the *Bibliothèque nationale de France*, is shown here on sheets 62-63 above. One remarkable flaw in Roos's surveying of Mauritius Bay is the lack of any indication of the western entrance to the Segara Anakan or *Kinderzee*, which means that on his map the island of Nusa Kamabangan is still shown as part of the mainland of Java.

The second expedition to the south coast was undertaken from 26 April to 19 July 1698 on the galliots *Hoen* and *Wesel*, under the command of the master map-maker of Batavia Cornelis Coops (served from 1697 until his death in 1709). Included in his instructions was that he should commence his task of charting the coast 'at the most easterly point of this island or the district of Balemboangan' and should then proceed to the Prinseneiland (Prince's Island, Pulau Panaitan) in the Sunda Strait. Hence, they first sailed towards the east, via Surabaya and the Bali Strait. In the two months which was all the time the party actually had to carry out its cartographical work, Coops succeeded in composing a remarkably accurate survey of the whole of the south coast; only to the section to the west of Wijnkoops Bay (Teluk Pelabuhanratu) did he pay relatively scant attention. The results of Coops's voyage can be found on four charts in the *Nationaal Archief* (4.VEL 438 to 441) which are reproduced here – in reverse order, from west to east! – on sheets 62-63 below to 67. These are unsigned and there is some uncertainty about whether they are Coops's original charts or copies, but given that the route of the expedition has been marked plus various other clues, including the mention of Wesels Bay and 't Hoens Bay, there can be little doubt of their attribution.

The next exploratory expedition, between 4 May and 4 September 1711 via the Sunda Strait, was undertaken by

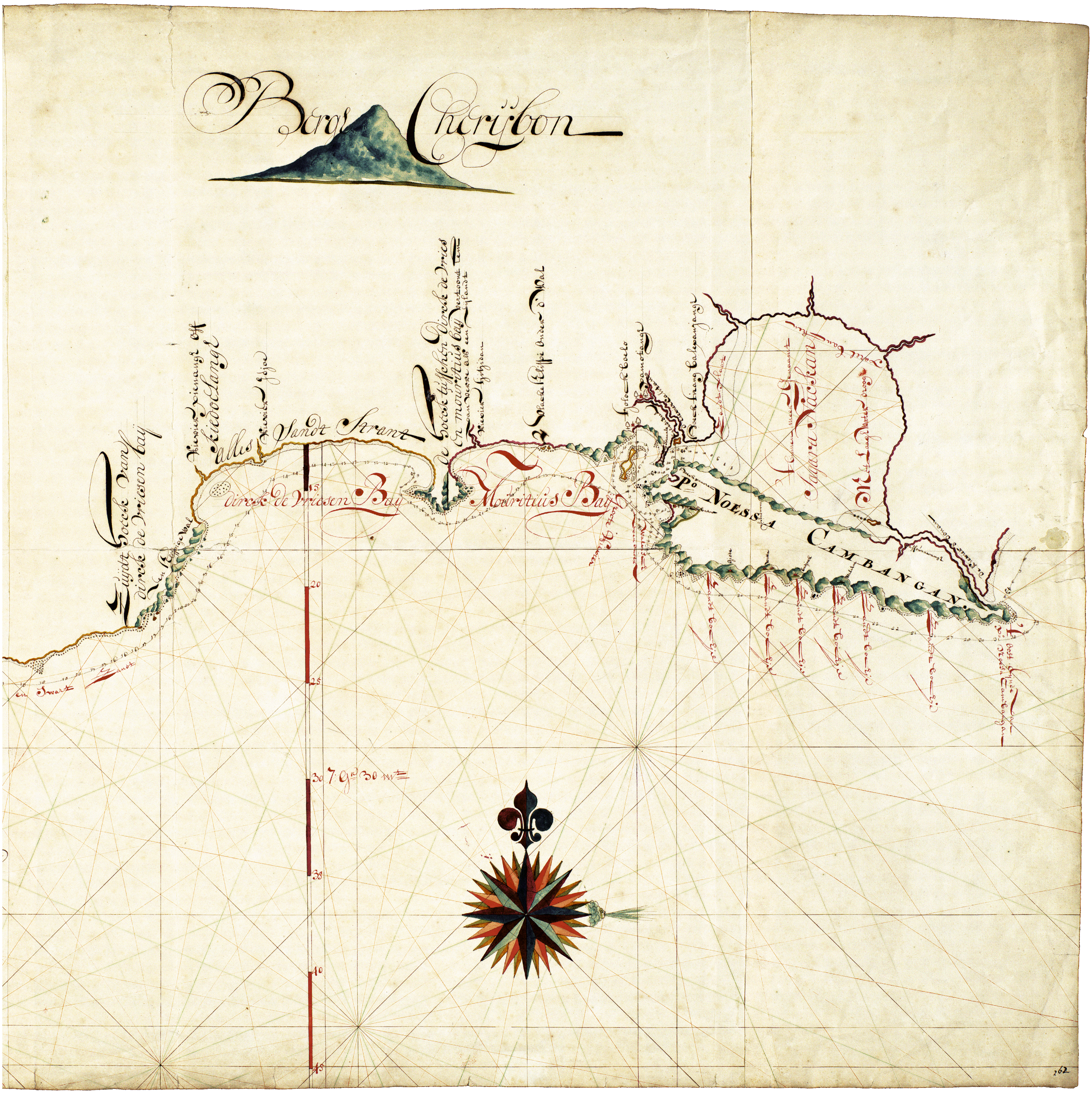

Skipper Albert van Petten on the galliot *Bombardier* and the sloop *Noordster*. On the instructions of the High Government, it concentrated principally on the western extremity of the south coast which had been investigated only rather cursorily by Cornelis Coops in 1698. Five charts produced by this expedtion have been preserved in the *Nationaal Archief*, 4.VEL 433 to 437. Admittedly these are not signed, but on grounds similar to those adduced for the authentication of Coops's charts, their origins are absolutely certain. As a whole, 4.VEL 433 to 435 give a complete overview of the whole area of the coast which was explored by Van Petten; these charts are reproduced in this atlas on sheets 68-72. The charts 4.VEL 436 and 437 are large-scale duplicates of several sections of the coast and are not reproduced here.

The fourth and, until the end of the Company era, the last expedition took place in the months May to August 1737. It sailed to the east through the Bali Stait on the sloop the *Valck* and was led by skipper and master cartographer Paulus Paulusz van Carelscroon (Paul Paulson of Karlskrona, served 1736-1747), who was Swedish by birth. The orginal instruction which has survived reveals that its principal purpose was to investigate the coast and the sailing routes around Nusa Kambangan to check on the suspected presence of foreign ships. Besides this, it was also expected to undertake a new exploration of the whole of the southern coast, paying special attention to depth soundings of bays, rivers and ports, and to marking any recognizable landfalls along the coast. Paulusz was expected to record his findings in separate detailed charts of the various bays, river mouths and ports. The especially fine and at that time obviously top secret result of his work was set down in a more than two metre-wide general map with five inset maps and eleven coastal profiles which is now kept in the *Nationaal Archief* (4.VEL 443). It is reproduced here on sheets 73-76. There is also an exact copy in the British Library (King George III Martitime Collection VI-6); this was possibly brought over from Batavia during the English Interregnum in Java (1811-1816). A second, Swedish-language copy was made in 1774 by Captain Carl Gustaf Ekeberg for the Swedish East India Company and dedicated to its director. It is now in the *Krigsarchivet* in Stockholm. There can be no possible doubt that, despite his strict pledge of secrecy, Paulusz had passed on data for this to his compatriots some thirty years earlier.

(pag. 62-63: / pp. 62-63:)

boven / above:

Bibliothèque nationale de France, DCP Ge C 5134.

Pieter de Gilde, Hendrick Janse Roos, 1692 :

De Baij van Dirck de Vries en / Mauritius ende Schildpadts Baij ontworpen / door den / Schipper Pieter de Gilde ende Hendrick Janse Roos kaarte / maker met Jaghie de Wiltschudt in de maant Maart A:o 1692.

The Bay of Dirck de Vries and / Mauritius and the Schildpadts Bay designed / by the Skipper Pieter de Gilde and Hendrick Janse Roos map / maker in the Yacht de Wiltschudt in the month of March A:o 1692.

Schaalstok van 3 Duijtsche Mijlen 15 voor een Graadt = [ca. 1 : 75.000].
Scale-bar of *3 Duijtsche Mijlen 15 voor een Graadt* = [approximately 1 : 75,000].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 50 x 179 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 50 x 179 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

Verso: No. 9 de Zuydt Cust van Java, / de baijen dirck de vries, Mauritius en Schildpads bay.

Zuidkust van Java. De geografische benamingen in de kaarten van de verkenningsexpedities langs Java's zuidkust tussen 1692 en 1739 wijken merendeels sterk af van de tegenwoordige en ook van die uit de late koloniale periode. Ter oriëntatie: de kaart van 1692 bedekt het kustgedeelte tussen een punt ca. twintig kilometer westelijk van Oedjoeng (Ujung) Madasari in het westen en Tandjoeng (Tanjung) Karangboto in het oosten.

South coast of Java. The toponymy on the charts of the exploratory expeditions along the south coast of Java between 1692 and 1739 generally diverge greatly from those of the present day and also from those used in the late colonial period. As an orientation: the 1692 chart covers the section of the coast from a point roughly twenty kilometres west of Ujung Madasari in the west and Tanjung Karangboto in the east.

Bijschriften: pag. 66-67: / Captions: pp. 66-67:

onder / below:

Nationaal Archief, 4.VEL 438.

[Anoniem, expeditie van Cornelis Coops 1698] :
[Anonymous, Cornelis Coops expedition 1698] :

[Kaart van de zuidkust van Java, van het West Eind of de Eerste Hoek van Java tot een laag aflopende hoek].

[Chart of the south coast of Java, from the West End or First Point of Java to a low sloping cape].

Schaalstok van 5 Duijtsche Mijlen 15 voor een Graadt = [ca. 1 : 135.000].
Scale-bar of *5 Duijtsche Mijlen 15 voor een Graadt* = [approximately 1 : 135,000].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 73,5 x 204 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 73.5 x 204 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

Ter oriëntatie: deze meest westelijke van Coops' kaarten van de zuidkust reikt van de Eerste Punt van Java of Oedjoeng Koelon (Ujung Kulon) in het westen tot Tandjoeng (Tanjung) Gede in het oosten.

For orientation: the most westerly of Coops's charts of the south coast stretches from the *Eerste Punt* (First Point) of Java or Ujung Kulon in the west to Tanjung Gede in the east.

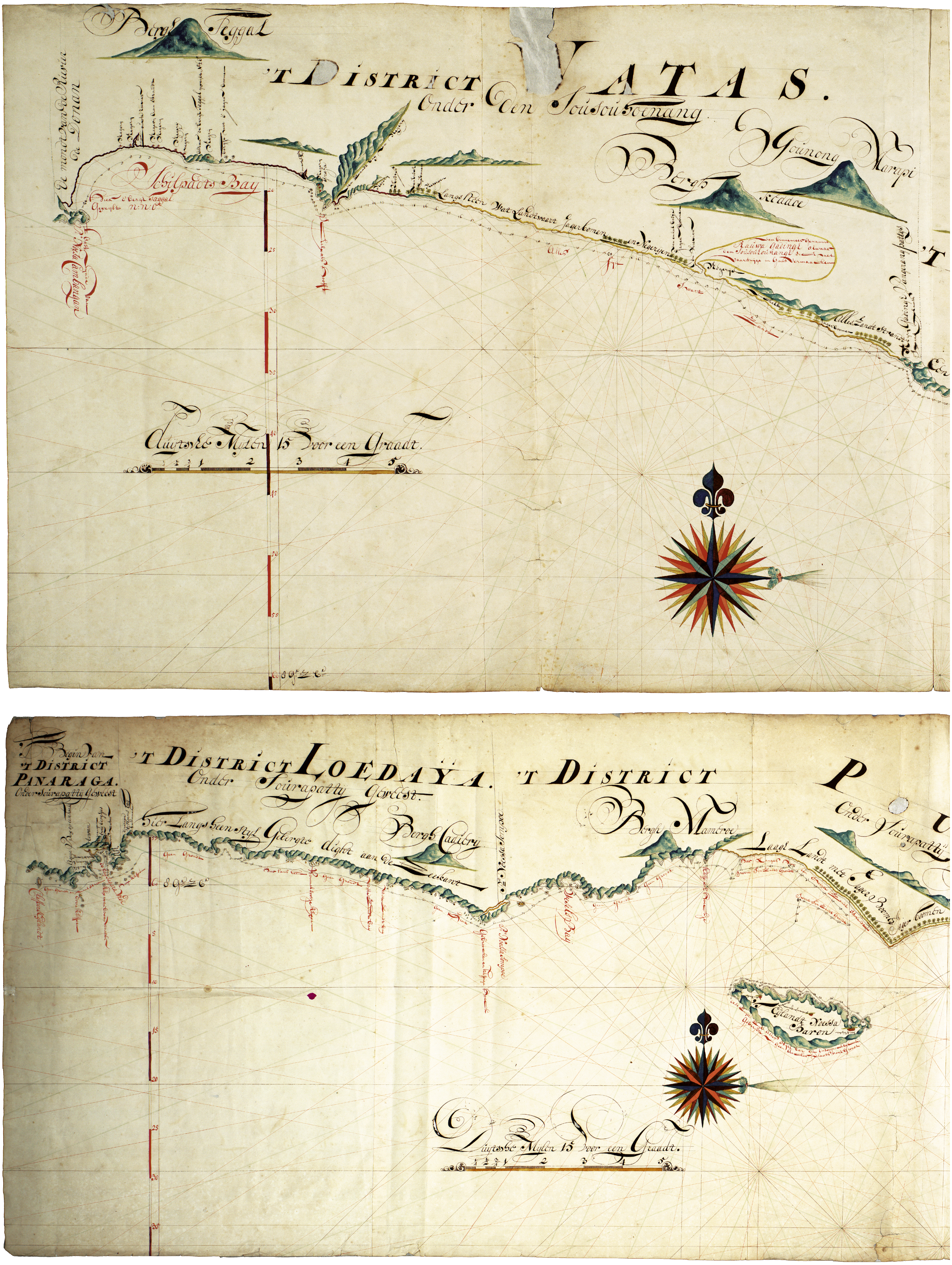
Bergh Teggal
'T DISTRICT VATAS.
Onder den Sousou Soenang
Bergh
Gounong Marapi
De mondt van de Rivier de Donan
Schilpadts Bay
Langs heen wat Laeg Landt met Jager Bomen
Duytsche Mijlen 15 Voor een Graadt.
1
2
3
4
5
Begin van 'T DISTRICT PANARAGA. Onder Sourapatty Gewest
'T DISTRICT LOEDAYA.
Onder Sourapatty Gewest.
'T DISTRICT P
Onder Sourapatty
Hier Langs heen Steyl Geberghte dight aan de Zeekant
Bergh Cadery
Bergh Mambroe
Laag Landt met Jager Boomen
Eylandt Noesa Baron
Duijtsche Mijlen 15 Voor een Graadt.
1
2
3
4
5

(pag. 64-65: / pp. 64-65:)

NATIONAAL ARCHIEF, *4.VEL 439.*

[Anoniem, expeditie van Cornelis Coops 1698] :
[Anonymous, Cornelis Coops expedition 1698] :

[KAART VAN DE ZUIDKUST VAN JAVA, VAN EEN LAAG AFLOPENDE HOEK TOT DE RIVIER DE DONAU].

[CHART OF THE SOUTH COAST OF JAVA, FROM A LOW SLOPING CAPE TO THE RIVER DONAN].

Schaalstok van 5 Duijtsche Mijlen 15 voor een Graadt = [ca. 1 : 145.000].
Scale-bar of 5 *Duijtsche Mijlen 15 voor een Graadt* = [approximately 1 : 145,000].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 74 x 124,5 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 74 x 124.5 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

Ter oriëntatie: de kaart bedekt het kustgedeelte tussen Tandjoeng (Tanjung) Gede in het westen tot het huidige Tjilatjap (Cilacap) in het oosten. De wat merkwaardige vermelding van 'de rivier den Donau' in de titel uit de

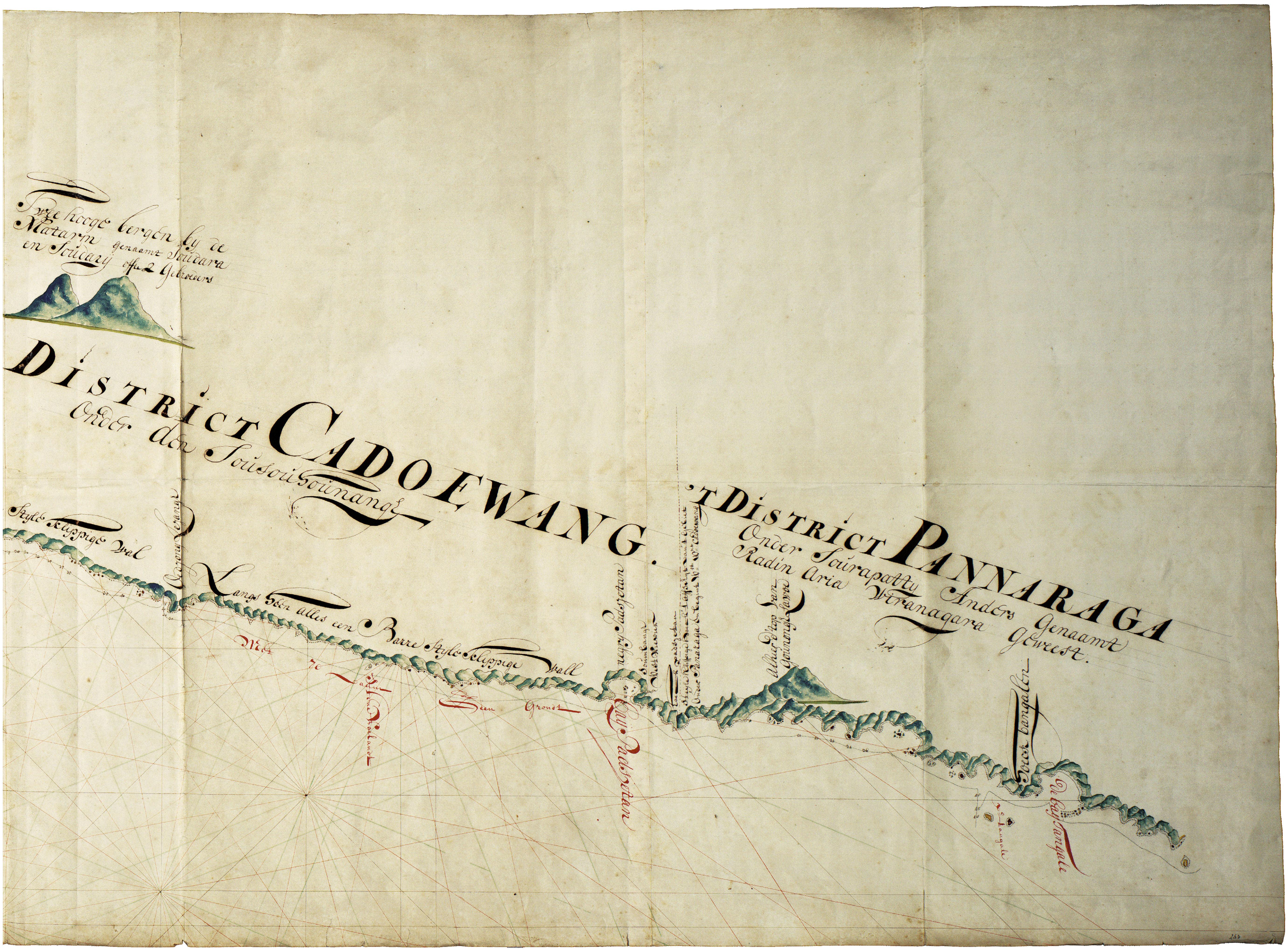

Twee hooge bergen by de Mataram genaamt Soeidara en Soeidary ofte 2 Gebroeders
DISTRICT CADOEWANG.
Onder den Soesoesoenange
Style Klippige wal
Langs deen alles een Barre Style Klippige Wall
Steen Grond
'T DISTRICT PANNARAGA
Onder Soerapatty Anders Genaamt Radin Aria Wiranagara Geweest.
Alhier d'top van Gounong Lawoe
Soeck bangalen

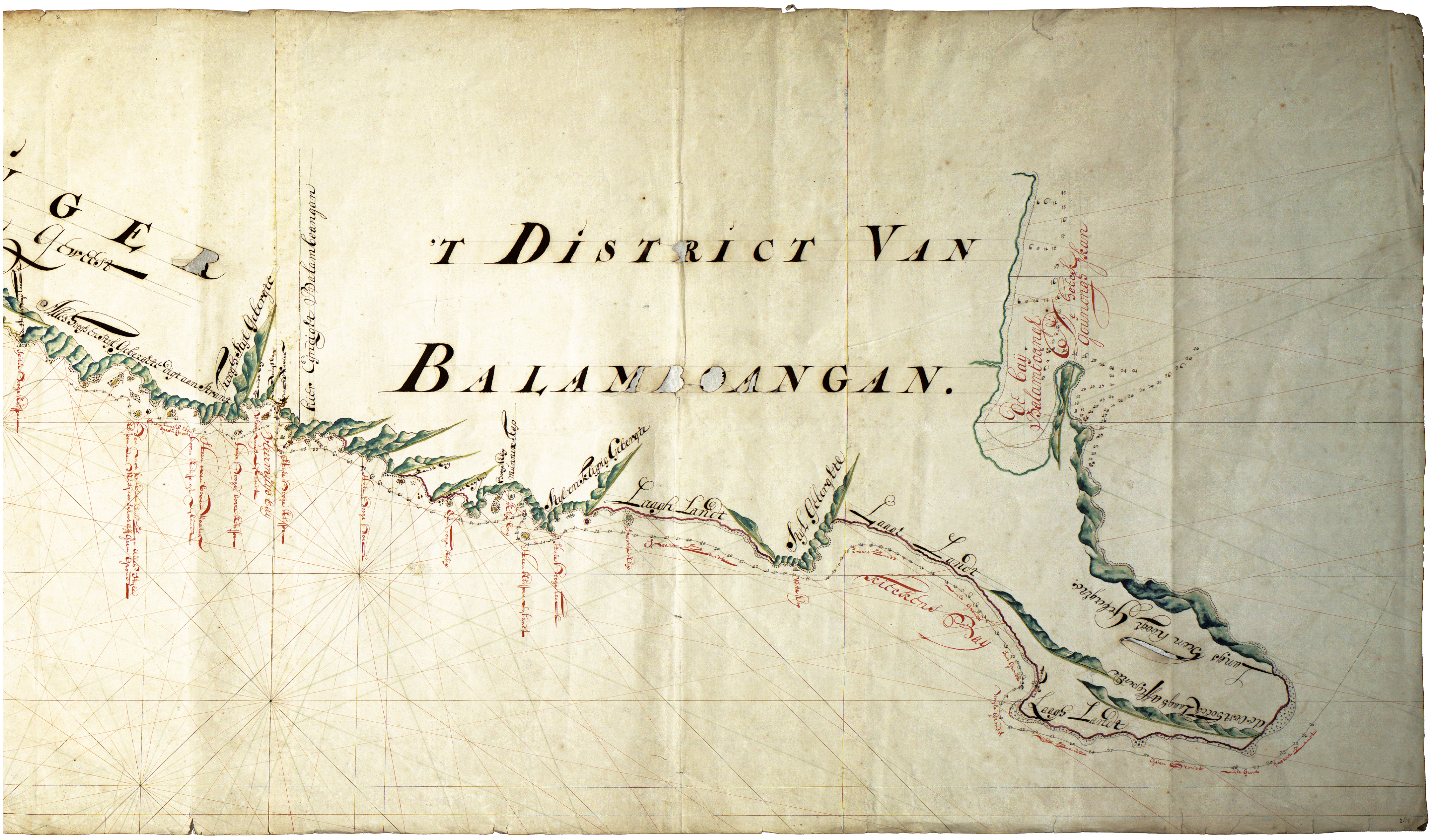

'T DISTRICT VAN BALAMBOANGAN.
Steil en Klippig Gebergte
Laagh Landt
Styl Gebergte
Laagt Landt
Swarte Zandt
Bay
Langs deen hooge Gebergte
Laags Landt
De Bay Balamboangan
Witte Zandt
Gelen Grondt
Swarte Zandt

inventaris van P.A. Leupe (1867), waaraan de kaarttitel hier is ontleend, verwijst naar de Kali (of Tji) Danan of Donan, die bij Tjilatjap in de Indische Oceaan uitmondt.

For orientation: this chart covers the coastal area between Tanjung Gede in the west as far as present-day Cilacap in the east. The rather remarkable mention of *de rivier de Donau* (the River Danube) in the title used in the inventory of P.A. Leupe (1867), from which the title of the map has been borrowed here, refers to the Kali (or Ci) Danan or Donan, which flows into the Indian Ocean near Cilacap.

Bijschriften: pag. 68: / Captions: p. 68:

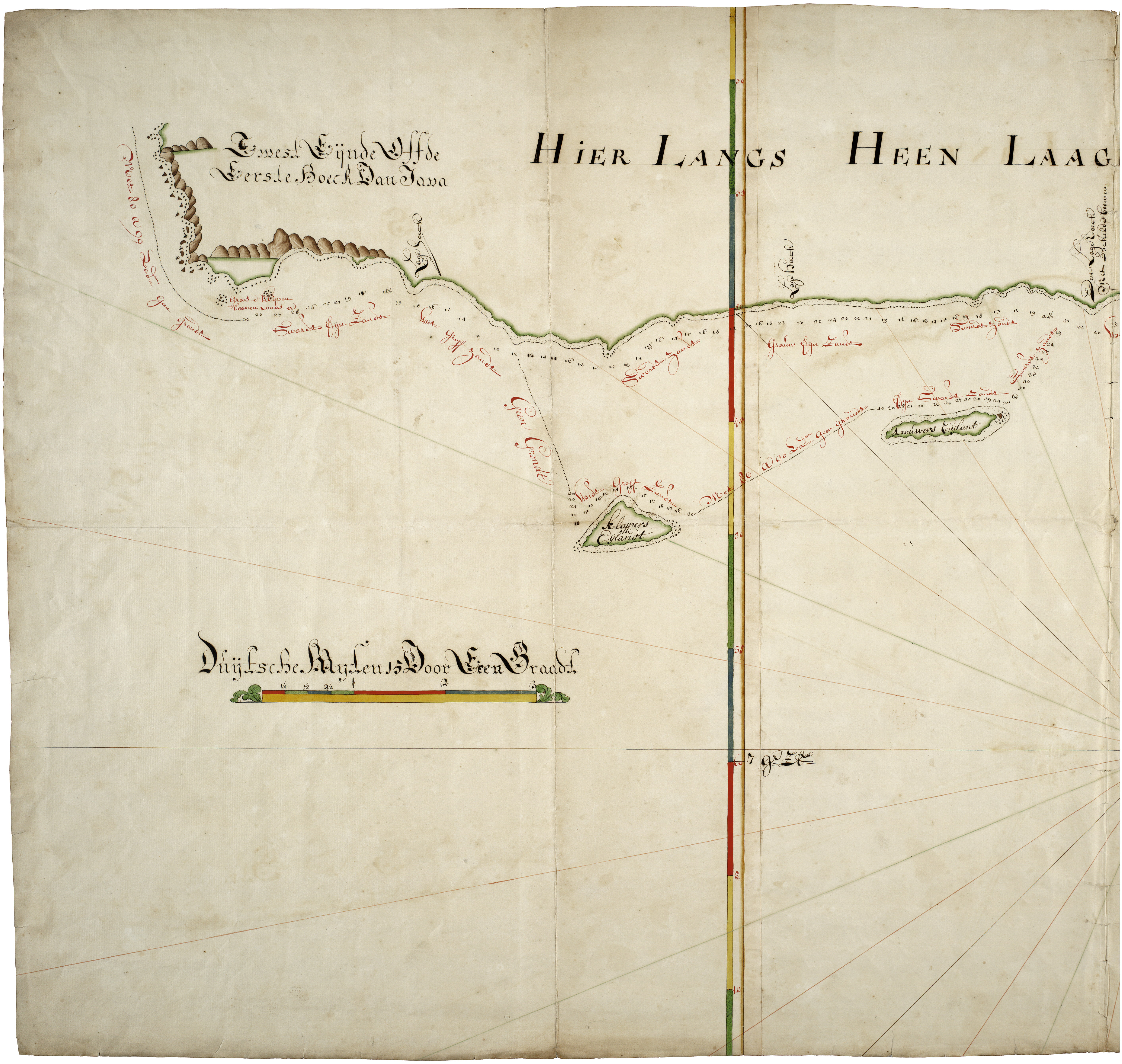

(pag. 66-67: / pp. 66-67:)

boven / above:

Nationaal Archief, 4.VEL 440.

[Anoniem, expeditie van Cornelis Coops 1698] :
[Anonymous, Cornelis Coops expedition 1698] :

[Kaart van de zuidkust van Java, van de mond van de rivier de Donau tot de Baai van Tangale].

[Chart of the south coast of Java, from the mouth of the river Donan to the Bay of Tangale].

Schaalstok van 5 Duijtsche Mijlen 15 voor een Graadt =
[ca. 1 : 145.000].
Scale-bar of 5 *Duijtsche Mijlen 15 voor een Graadt* =
[approximately 1 : 145,000].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 74 x 203 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 74 x 203 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

Ter oriëntatie: de kaart reikt van Tjilatjap (Cilacap) in het westen tot Tandjoeng (Tanjung) Ligit in het oosten.

As an orientation: the chart stretches from Cilacap in the west to Tanjung Ligit in the east.

onder / below:

Nationaal Archief, 4.VEL 441.

[Anoniem, expeditie van Cornelis Coops 1698] :
[Anonymous, Cornelis Coops expedition 1698] :

[Kaart van de zuidkust van Java, van het Klappers Eiland tot aan de Oosthoek].

[Chart of the south coast of Java, from Klappers Island to the East Point].

Schaalstok van 5 Duijtsche Mijlen 15 voor een Graadt =
[ca. 1 : 144.000].
Scale-bar of 5 *Duijtsche Mijlen 15 voor een Graadt* =
[approximately 1 : 144,000].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 74 x 255 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 74 x 255 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

Verso: de Zuijdkant van Java, 4 Caarten.

Ter oriëntatie: Coops' meest oostelijke kaart omvat de zuidkust tussen Tandjoeng (Tanjung) Ligit in het westen tot en met het schiereiland Blambangan (Balambangan) en de Pangpangbaai (Teluk Pangpang) in het oosten.

For orientation: the easternmost of Coops's charts covers the south coast between Tanjung Ligit in the west up to and including the peninsula of Blambangan (or Balambangan) and Pangpang Bay (Teluk Pangpang) in the east.

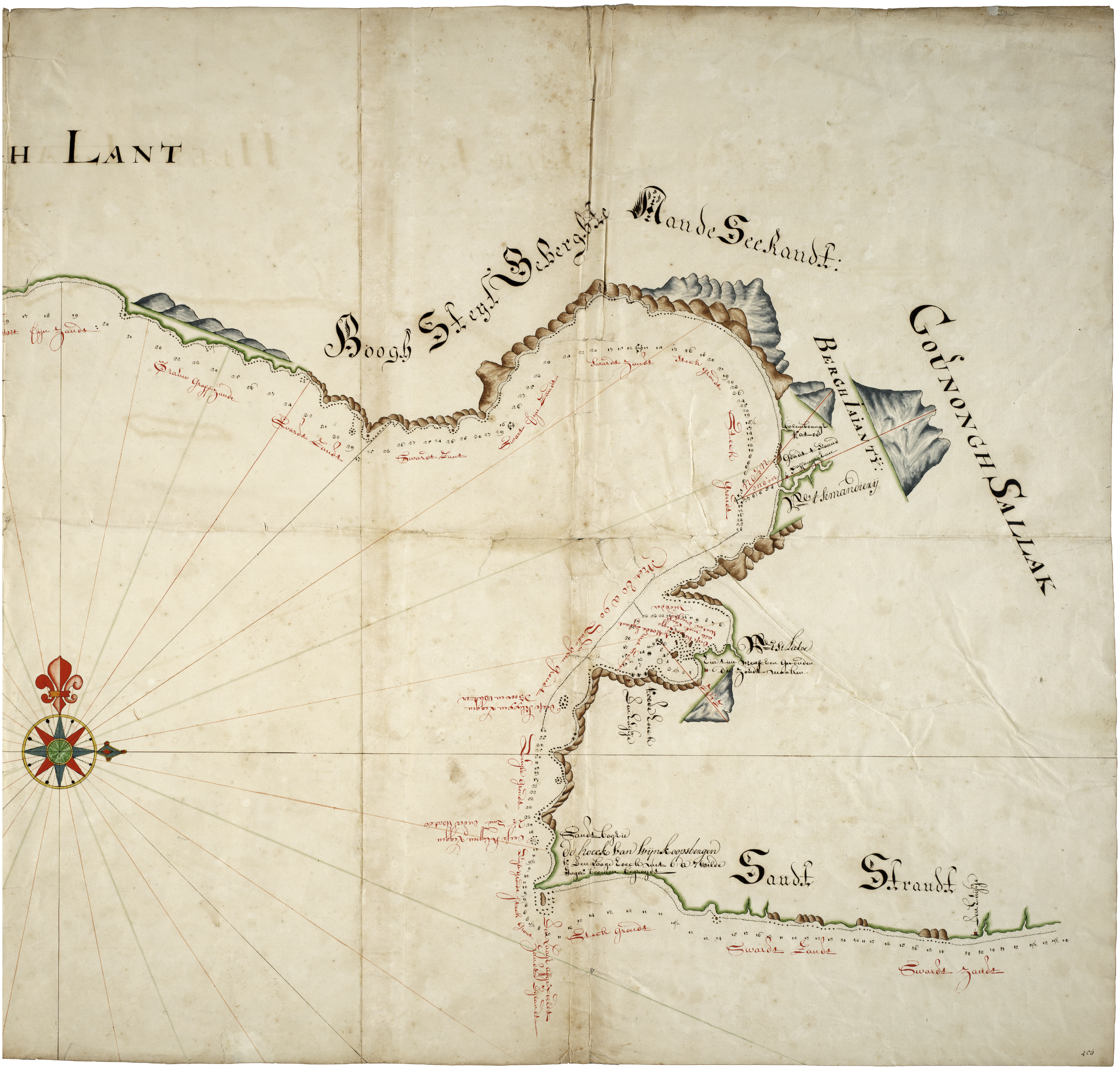
H LANT
Hoogh Steyl Geberghte Aan de Seekandt:
Gounongh Sallak
Bergh Salanty:
Swardt Zandt
Steck Grondt
Swardt Zant
Swart Fijn Zandt
Calembaangh
Goadt & Siaand
Rct Simandiery
Sandt bogrie
de hoeck van Wijnkoopsbergen
is een Laage hoeck met 6 à 7 wilde Jagers boomen begroeyt
Sandt Strandt
een Klippe
Steck Grondt
Swardt Zandt
Swardt Zandt
458

Nationaal Archief, 4.VEL 433.

[Anoniem, expeditie van Albert van Petten 1711] :
[Anonymous, Albert van Petten expedition 1711] :

[Kaart van de zuidkust van Java, van het West Einde of de Eerste Hoek van Java tot de hoek van de Wijnkoopsbergen].

[Chart of the south coast of Java, from the West End or First Point of Java to the Wijnkoopsbergen cape].

Schaalstok van 3 Duijtsche Mijlen 15 voor een Graadt = [ca. 1 : 120.000].
Scale-bar of *3 Duijtsche Mijlen 15 voor een Graadt* = [approximately 1 : 120,000].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 73 x 153,5 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 73 x 153.5 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

Ter oriëntatie: Van Pettens meest westelijke kaart bedekt de kust tussen de Eerste Hoek van Java of Oedjoeng Koelon (Ujung Kulon) in het westen tot ca. twintig kilometer oostelijk van Oedjoeng (Ujung) Genteng in het oosten.

As an orientation: the westernmost of Van Petten's charts covers the coast between the Eerste Hoek of Java or Ujung Kulon in the west to roughly twenty kilometres east of Ujung Genteng in the east.

(pag. 70-71: / pp. 70-71:)

Nationaal Archief, 4.VEL 434.

[Anoniem, expeditie van Albert van Petten 1711] :
[Anonymous, Albert van Petten expedition 1711] :

[Kaart van de zuidkust van Java, van de Wijnkoopsbergen tot de Lage Hoek].

[Chart of the south coast of Java, from the Wijnkoopsbergen to the Lage Hoek].

Schaalstok van 3 Duijtsche Mijlen 15 voor een Graadt = [ca. 1 : 121.000].
Scale-bar of *3 Duijtsche Mijlen 15 voor een Graadt* = [approximately 1 : 121,000].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 72,5 x 102,5 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 72.5 x 102.5 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

Ter oriëntatie: de kaart bedekt de kust tussen een punt ca. twintig kilometer ten oosten van Oedjoeng (Ujung) Genteng in het westen tot iets voorbij Tandjoeng (Tanjung) Gede in het oosten.

For orientation: the chart covers the coast between a point roughly twenty kilometres from Ujung Genteng in the west to a little way past Tanjung Gede in the east.

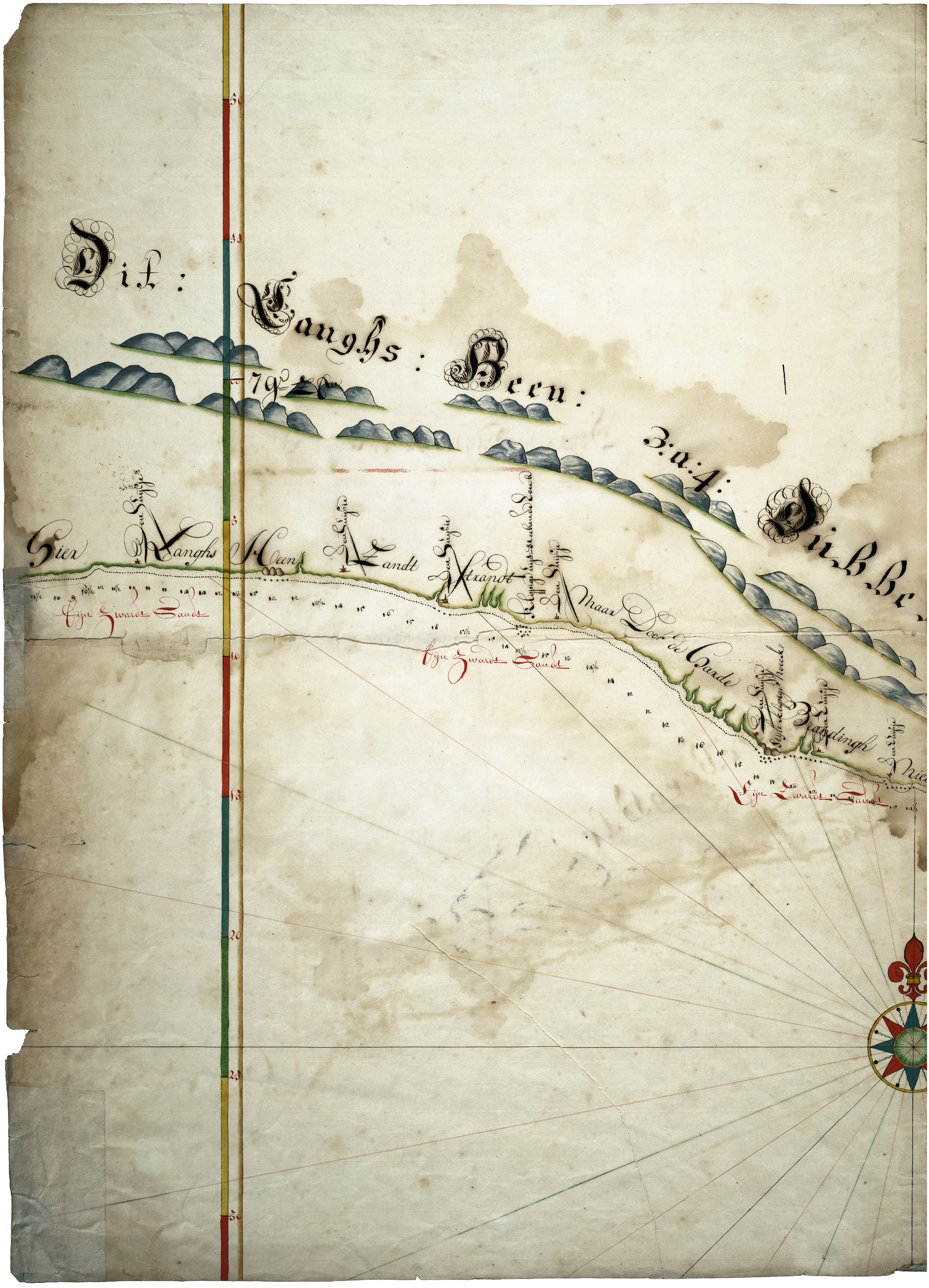
Dit : Langhs : Heen : 3 a 4 : Dubbe
79 gr 20 m
Hier Langhs Heen Zandt Strandt
Een Huysje
Een Huysje
Een Huysje
Een Huysje
Klippige uijt steekende Hoeck
Een Huysje
Maar Door de Bande
Een Huysje
Steyle Klippige Hoeck
Brandingh
Een Huysje
Een Huysje
Fijn Zwarte Sandt
Fijn Zwarte Sandt
Fijn Zwarte Sandt

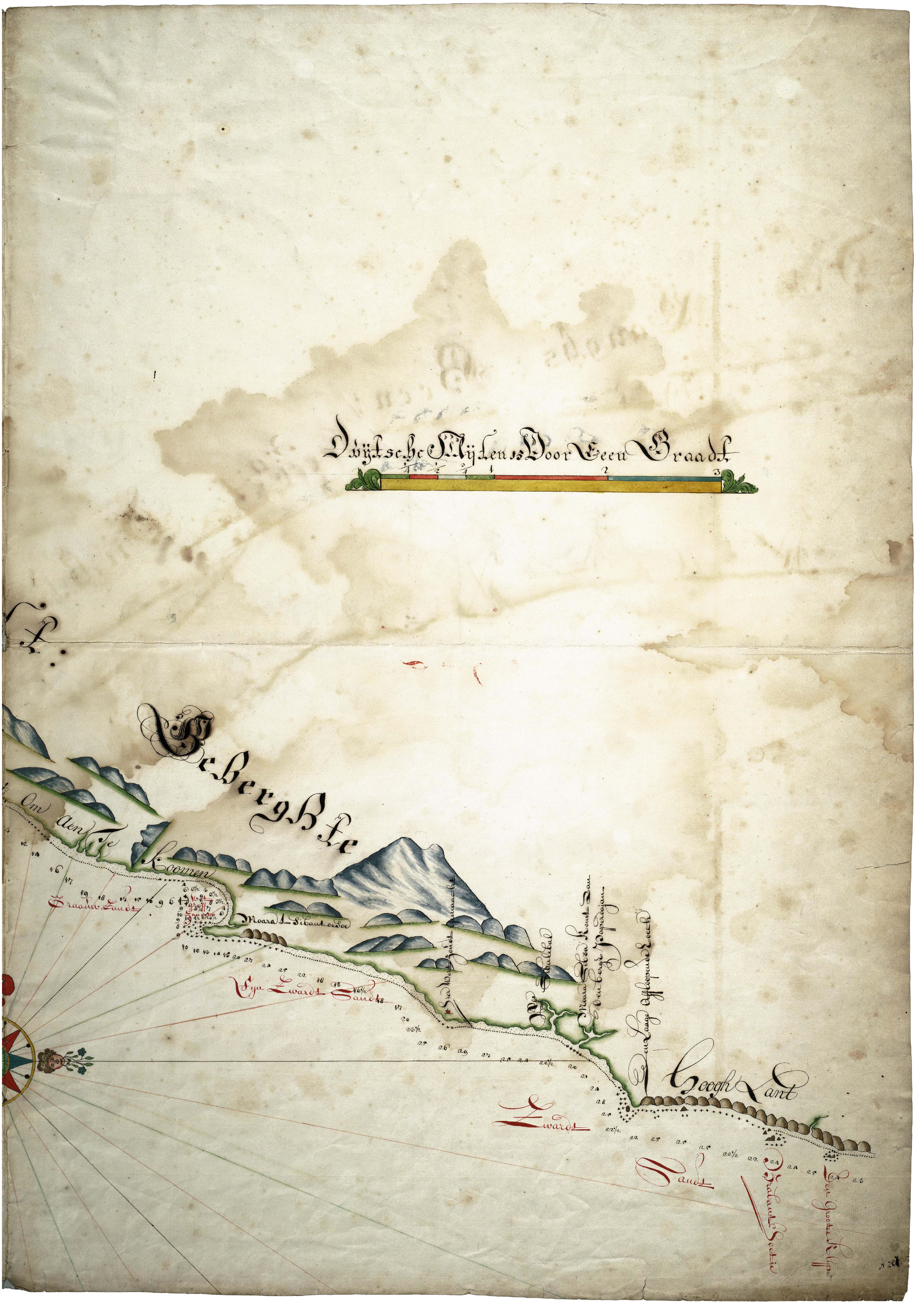
Duytsche Mylen 15 Voor Een Graadt
1 2 3
Gebergh te
Om aen Te koomen
Graauw Zandt
Moara L Sibaut oe Doe
Fyn Zwardt Zandt
Sied West Zondt Gunaacht
Moara Sibsa Kount Dan Den Berge Papperdojan
Den Laage Afloopende Hoeck
Hoogh Lant
Zwardt
Sandt
Brabandts Hoetie
Een Groote Klipp
N 20

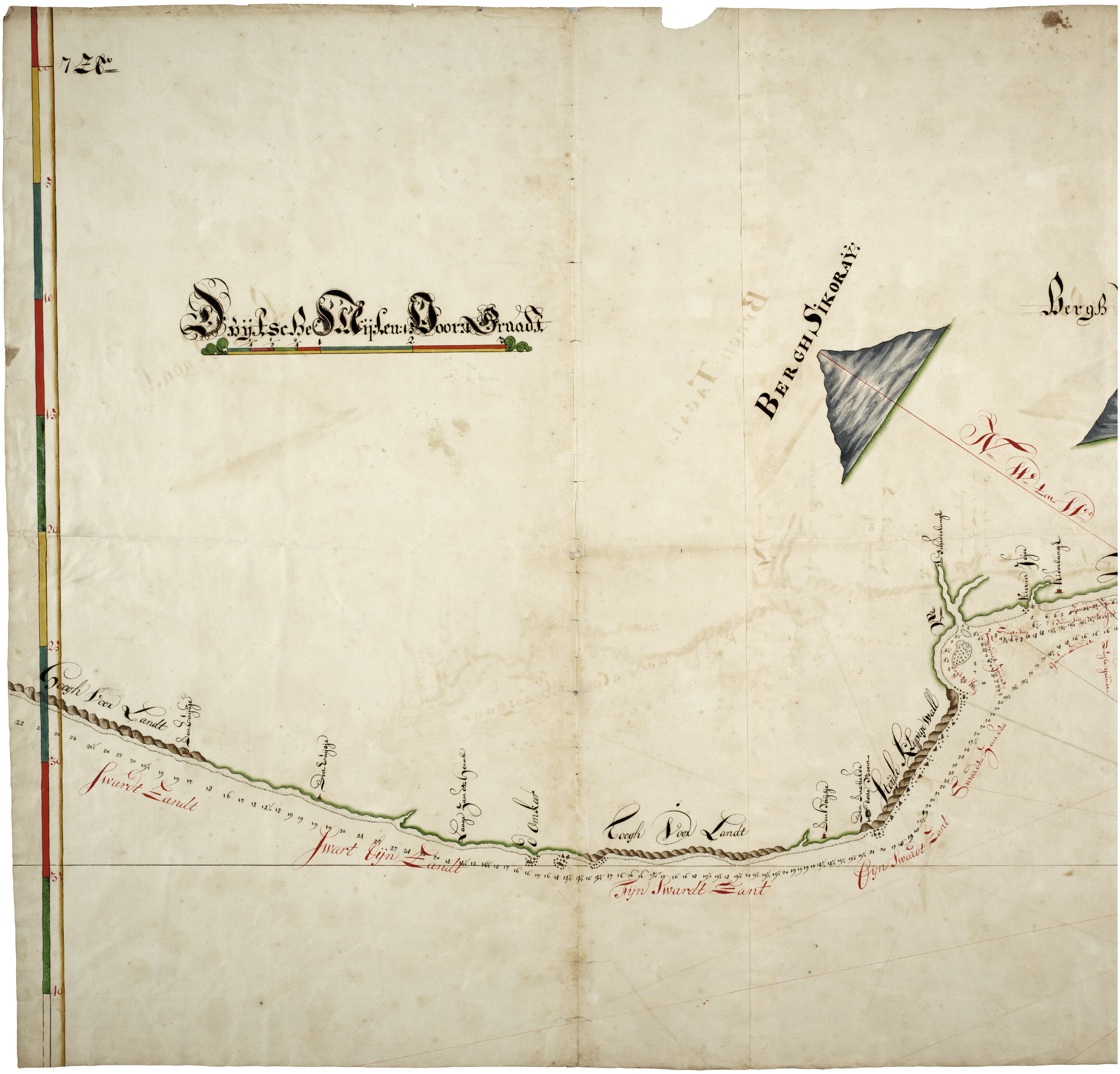

boven / above:

Nationaal Archief, 4.VEL 435.

[Anoniem, expeditie van Albert van Petten 1711] :
[Anonymous, Albert van Petten expedition 1711] :

[Kaart van de zuidkust van Java, van de Lage Hoek tot de rivier de Donau].

[Chart of the south coast of Java, from the Lage Hoek to the river Donan].

Schaalstok van 3 Duijtsche Mijlen 15 voor 1 Graadt = [ca. 1 : 120.000].
Scale-bar of *3 Duijtsche Mijlen 15 voor 1 Graadt* = [approximately 1 : 120,000].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 73 x 153,5 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 73 x 153.5 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

Ter oriëntatie: de meest oostelijke kaart van Albert van Petten reikt van iets ten oosten van Tandjoeng (Tanjung) Gede in het westen tot Tjilatjap (Cilacap) in het oosten.

For orientation: the easternmost chart of Albert van Pettern stretches from a little to the east of Tanjung Gede in the west to Cilacap in the east.

(pag. 73-76: / pp. 73-76:)

Nationaal Archief, 4.VEL 443.

P: P., 1739 :

Generaale / Pas / Caart / van de / Zuijd Cust / Java / ondersogt in de jaare / MDCCXXXIX / P:P.

General / Chart / of the / South Coast of / Java / explored in the year / MDCCXXXIX / P:P.

[inzetkaarten / inset maps]

De hoek van Wijnkoops bergen en de Zand bay met het Roode eyland daarin.
The cape of Wijnkoopsbergen and the Sand bay with the Red island within.

De Schildpads baij leggende aan de Zuyd Cust Java.
The Schildpadden bay on the South Coast of Java.

De bay Patsietan.
The bay of Patjitan.

De Vleermuys Baij leggende aan de Zuyd Cust Java.
The Vleermuis Bay on the South Coast of Java.

De Kiekens Bay zijnde de oostelijkste aan de Zuijd Cust Java
The Kiekens Bay being the easternmost on the South Coast of Java.

Schaalstok van 15 Duijtsche Mijlen XV op een Graad = [ca. 1 : 539.000] [inzetkaarten] Schaalstokken van 4 Duijtsche Mijlen ; 2 Duijtsche Mijlen ; een halve Duijtsche Mijl ; een Duijtsche Mijl ; 2 Duijtsche Mijlen = [ca. 1 : 135.000 ; 1 : 92.000 ; 1: 30.000 ; 1: 64.000 ; 1: 87.000].
Scale-bar of *15 Duijtsche Mijlen XV op een Graad* = [approximately 1 : 539,000] [inset maps] Scale-bars of *4 Duijtsche Mijlen* ; *2 Duijtsche Mijlen* ; *een halve Duijtsche Mijl* ; *een Duijtsche Mijl* ; *2 Duijtsche Mijlen* = [approximately 1 : 135,000 ; 1 : 92,000 ; 1: 30,000 ; 1 : 64,000 ; 1 : 87,000].

1 kaart + 5 inzetkaarten, 11 profielen : ms op papier, gekleurd, 93,5 x 214 cm.
1 map + 5 inset maps, 11 profiles: ms on paper, coloured, 93.5 x 214 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

Verklaringen: [midden, linksonder] beschrijvingen van 11 profielen :
Explanations: [centre, lower left] descriptions of 11 profiles :

Aldus vertoont den Bergh Taggal over den Schilpats Baaij int Noordigts Oost, Dog met Duysige Lugt.
Aldus vertoont hem de Baaij Patsjetan als men de Lopning van de Mond int NO $^{1}/_{2}$ O van sig heeft.
Aldus vertoont hem de Vleermuys baaij, Als men de Klipp A int Noord $^{1}/_{2}$ West van sig heeft.
Aldus vertoont hem de Strecking van de Javaase Wall beginnende van de Munnix Hoek A en all langs de Strecking om de West tot effen bewesten Den Bergh Pata als hier en D.
Aldus vertoont hem de Mond van de bay Sagara Vidie; als men de Hooge hoek B genaamd Sagare int NW t N[oord]igts West van sig heeft, omtrent 1$^{1}/_{2}$ Mijl.
Aldus vertoont hem de Kiekens Baaij van de W.t Koomende, alshier in A, als men deselfde N NO $^{1}/_{2}$ O om de W gaand en Bergh Balamboang alshier in B regt Noorden van sig heeft.
Aldus vertoont hem de Kiekens Baaij als men de Oost Hoeck A N $^{1}/_{2}$ W.t en de W.t Hoeck B int N.d W.t van sig heeft.
Aldus vertoont zig de Oost hoeck van Java, met den Berg Balamboangh daar agter, als men den Bergh A int NNW ten W.t, en de hoek B int WNW van sig heeft, ziende af in de hoeck B den Brandende Bergh Mameroe, met seer klaare Lugt.
Aldus vertoont hem den Berg Cadijrij over de Wall als men A int N: N: $^{1}/_{2}$ O.t van sigt heeft.
Aldus vertoon hem het Eylandt Noesa Baron, met den Berg Mameroe daer over heen siend, al men de O:t hoeck A int N: W: 1/2 mil van sig h.
Den Bergh Mameroe int WNW van U.

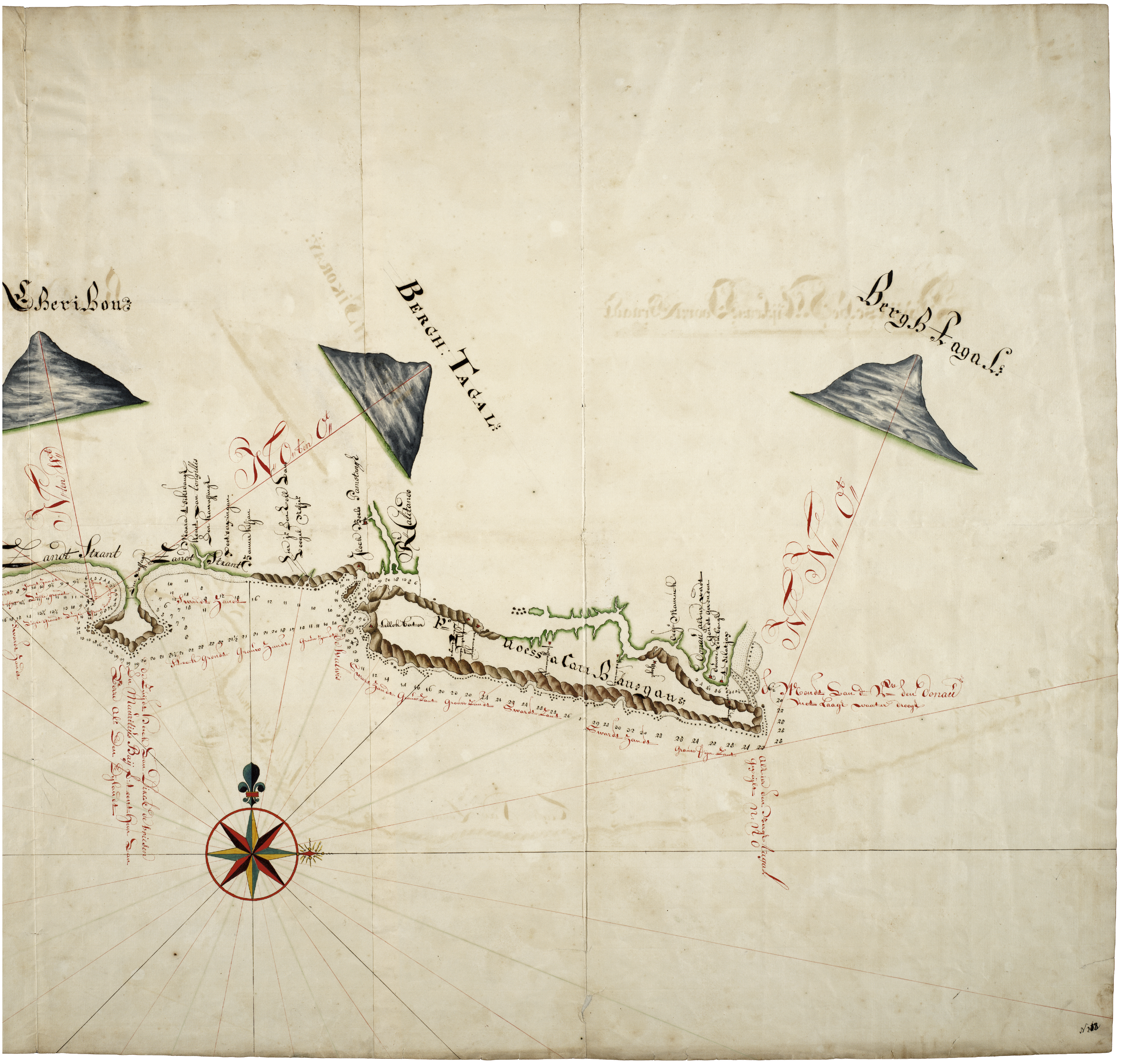
Cheribon
Bergh. Tagal.
Bergh Tagal.
Zandt Strant
Zandt Strant
Noord ten Oost
Noord Oost
Zwarte Zandt
Noessa Carr Bangan

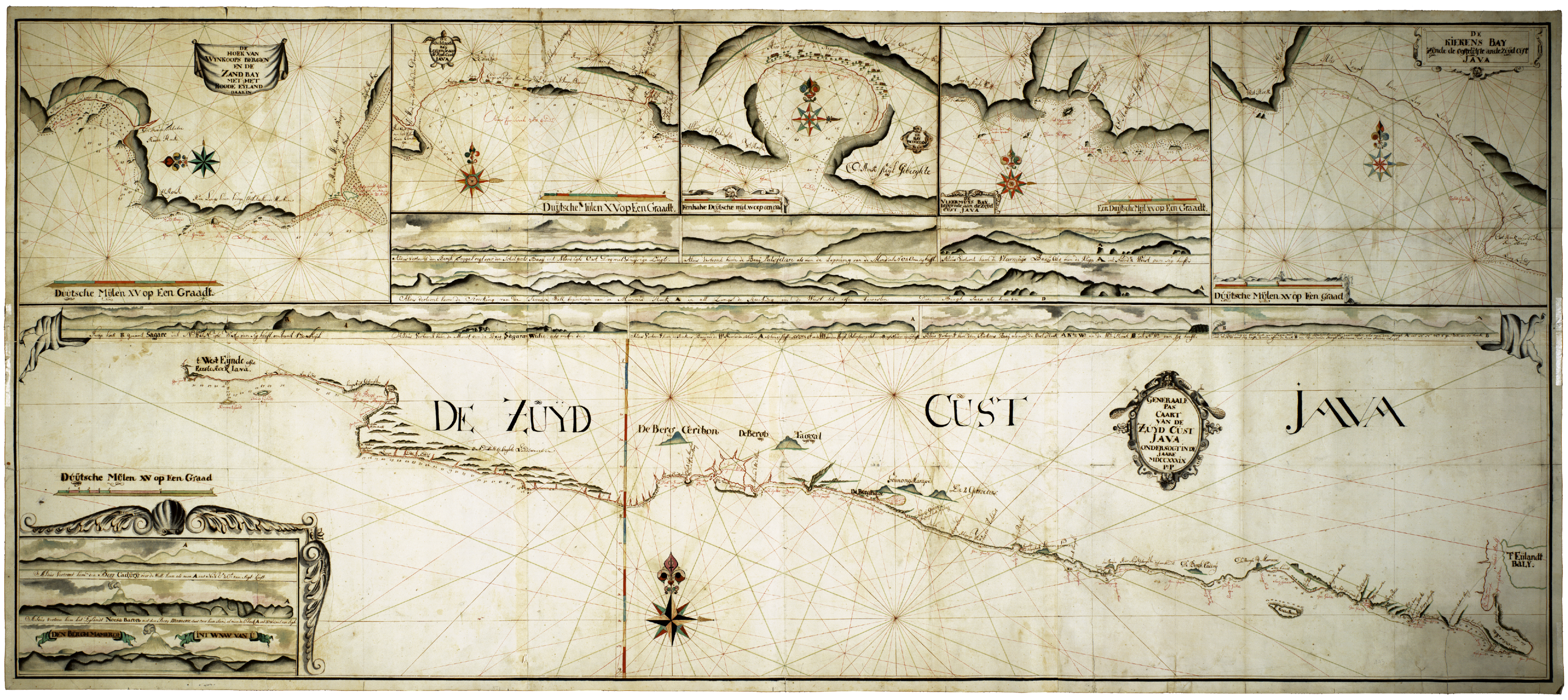
Deytsche Mylen XV op Een Graadt
Duytsche Mylen XV op Een Graadt
Een Duytsche Myl XV op Een Graadt
De Kiekens Bay
Duytsche Mylen XV op Een Graad
DE ZUYD CUST JAVA
De Berg Ceribon
De Bergh Tagal
Generaale Pas Caart van de Zuyd Cust Java ondersogt in de jaare MDCCXXXIX P:P
Duytsche Mylen XV op Een Graad
'T Eiland Baly

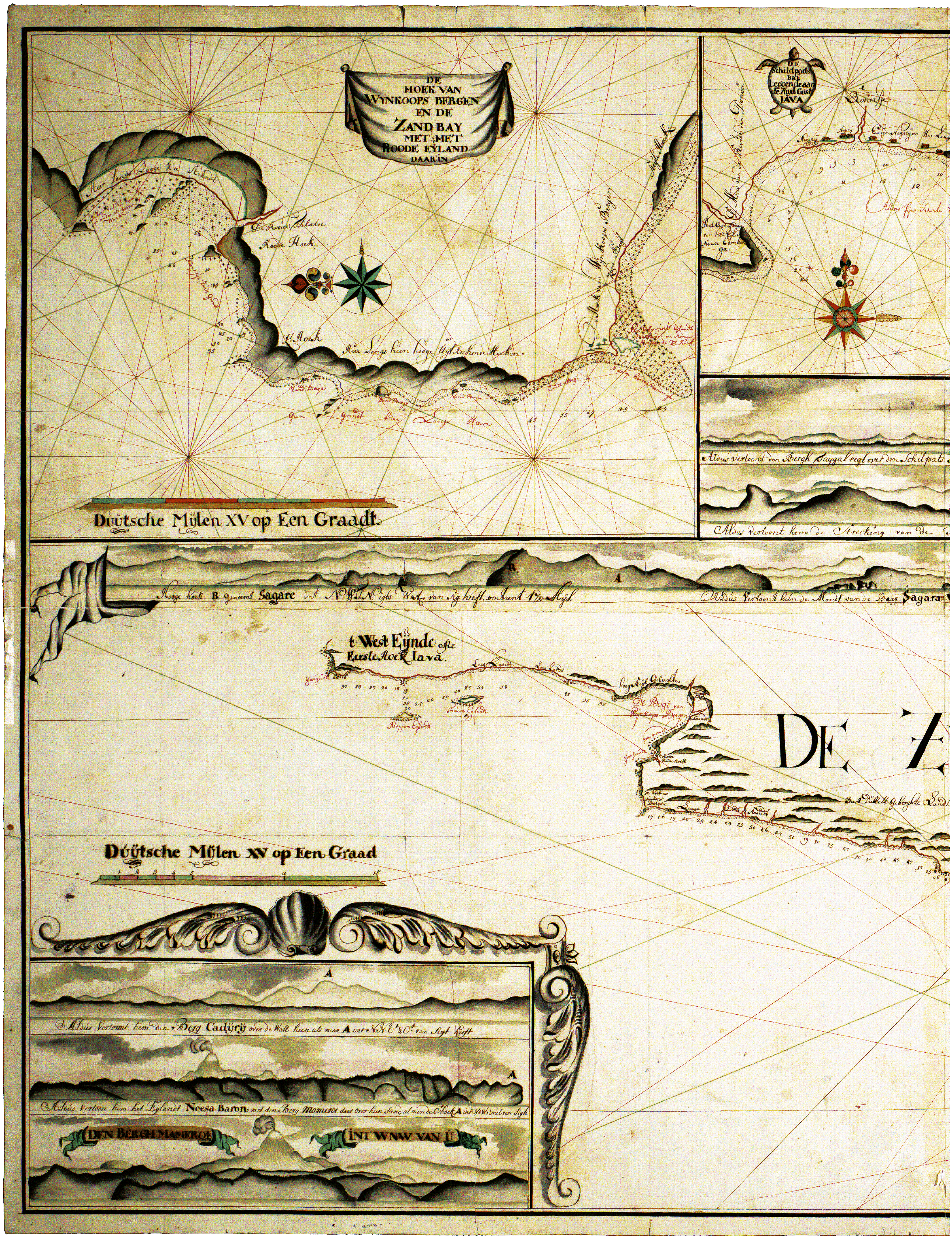
DE HOEK VAN WYNKOOPS BERGEN EN DE ZAND BAY MET MET ROODE EYLAND DAAR IN
Hier Langs Laage Zee Strandt
De Rivier Tjilatoe
Roode Hoek
Hier Langs heen hooge Uytsteekende Hoeken
Zand Baya
Zand Bogt
Geen Grondt hier Langs Heen
Wynkoops Bergen
Duytsche Mylen XV op Een Graadt
DE Schildpads Bay Leggende aan de Zuyd Cust JAVA
Riviertje
Negery
Eenige Negeryen Hier Langs
D' Mond van de Rivier van Donoe
Het Oosteynde van het Eylandt Noesa Cambanga.
Allens fyne Swarte
Aldus vertoont den Bergh Saggal regt over den Schilpats
Aldus vertoont hem de Strecking van de
Hooge hoek B genaamt Sagare int N.W.t.N. Regts West van zig heeft, ontrent 1½ Myl
Aldus Vertoont hem de Mondt van de Baay Sagara
t West Eynde ofte Eerste Hoek Iava
Laag Landt
De Bogt van Wynkoops Bergen
DE Z
Duytsche Mylen XV op Een Graad
1 2 3 4 5 10 15
Aldus Vertoont hem den Berg Cadyry over de Wall heen als men A int N.N.O. ½ O. van Sigt heeft
Aldus Vertoon hem het Eylandt Noesa Baron met den Berg Mameroe daar over heen Siend, al men de O. hoek A int N.t.W. ½ mel van Sigh
DEN BERGH MAMEROE
INT WNW VAN U

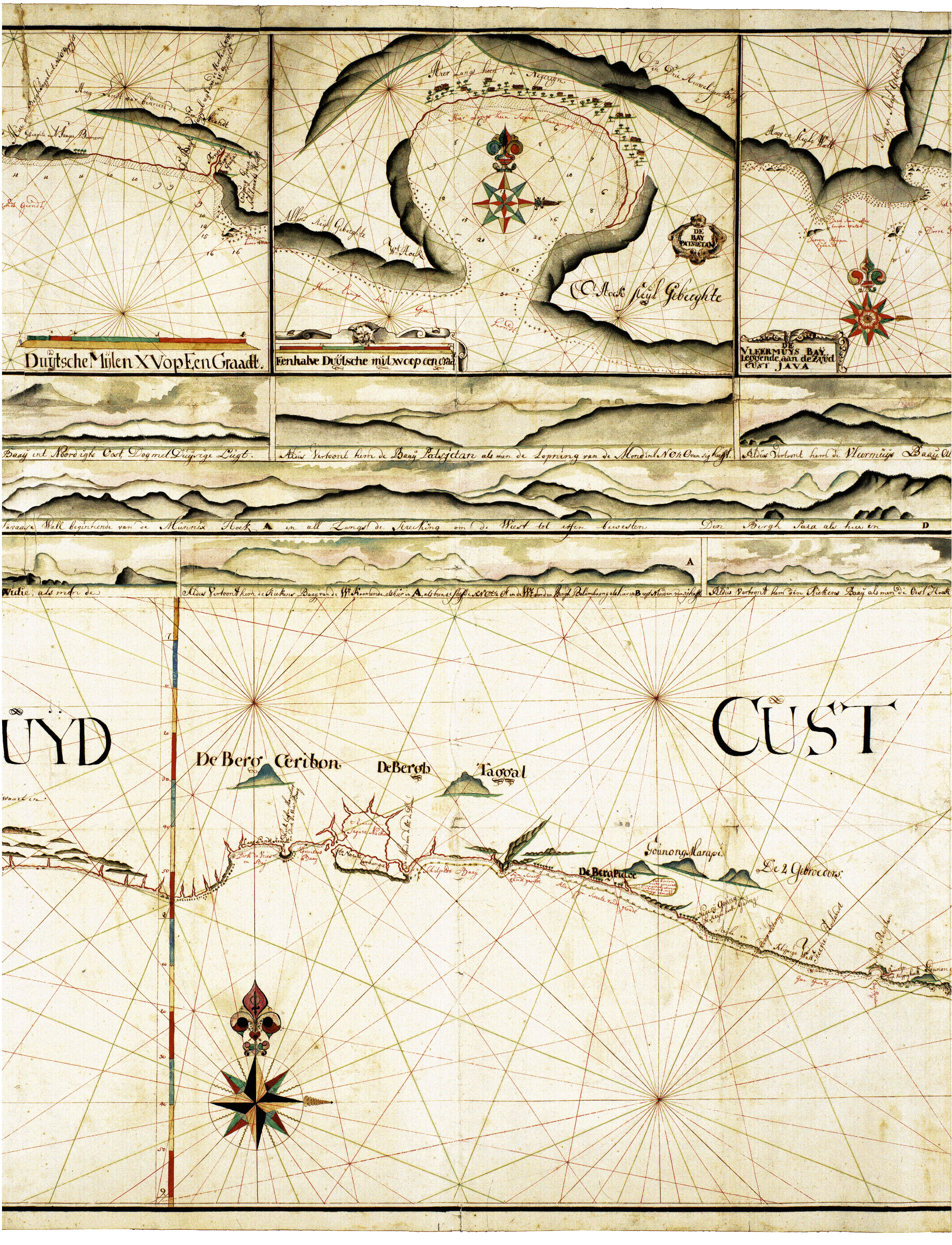
Duÿtsche Mÿlen XV op Een Graadt
Eenhalve Duÿtsche mÿl xv op een graad
DE BAY PATSIETAN
DE VLEERMUYS BAY leggende aan de Zuyd Cust Java
Alles steyl Gebergte
W. Hoeck
O. Hoeck steyl Gebergte
Baaÿ int Noordigts Cost, Dog met Duÿsige Lugt.
Aldus Vertoont hem de Baaÿ Patsjetan als men de Lopning van de Mond int N O t O van sig heeft.
Aldus Vertoont hem de Vleermuÿs Baaÿ
Javaase Wall beginnende van de Munnix Hoeck A en all Langs de streeking om de West tot effen bewesten Den Bergh Para als hier in
D
A
Aldus Vertoont hem de Kiekens Baaÿ
Aldus Vertoont hem den Kiekens Baaÿ als men de Oost Hoeck
UYD
CUST
De Berg Ceribon
De Bergh Taggal
Gounong Marapi
De Berg Pidee
De 2 Gebroeders

76

Bijschriften: pag. 72 / Captions: p. 72

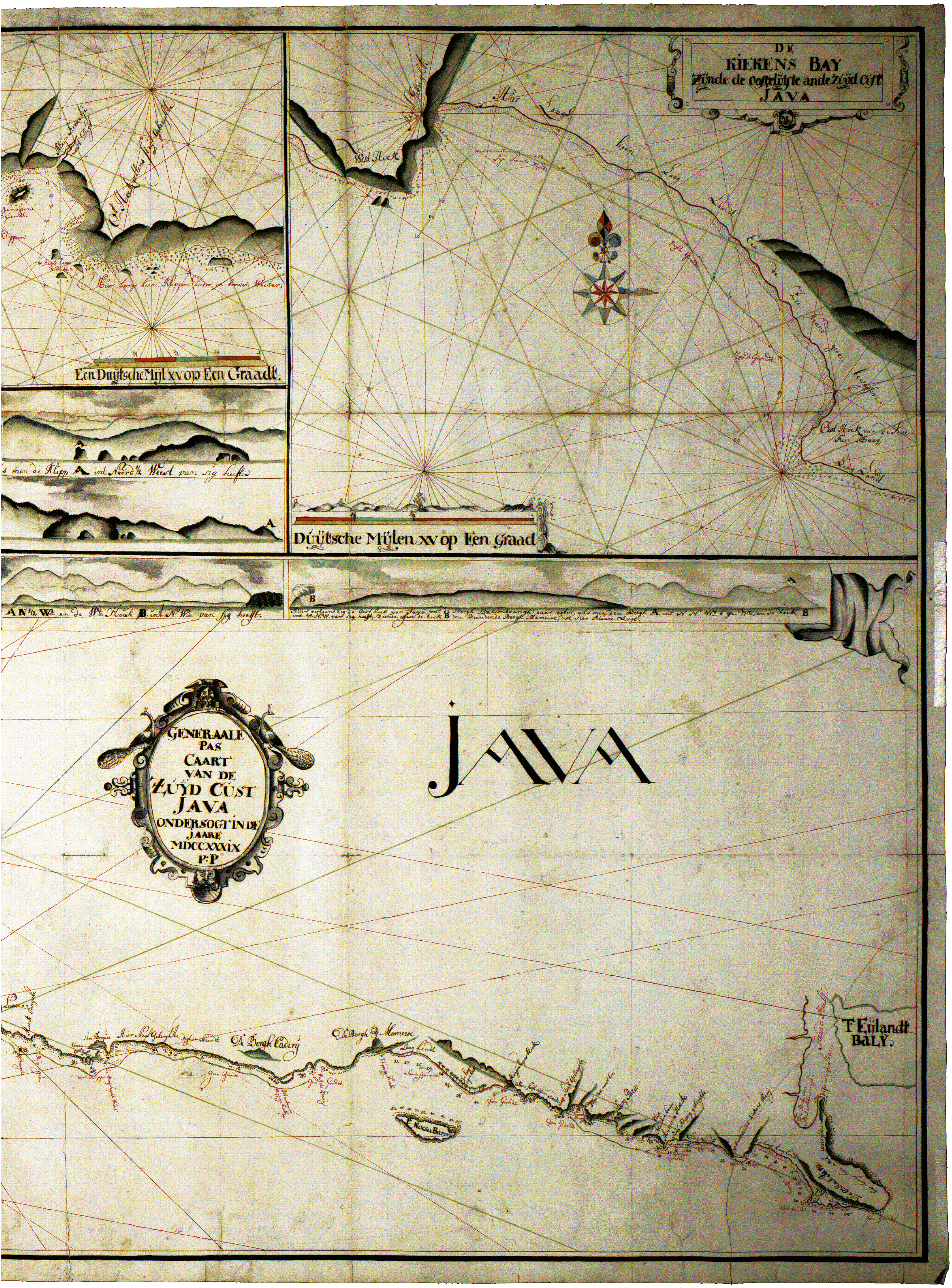
DE KIEKENS BAY
Zijnde de Oostelijkste ande Zuyd Cust
JAVA
Een Duijtsche Mijl XV op Een Graadt
Duijtsche Mijlen XV op Een Graad
GENERAALE PAS CAART VAN DE ZUYD CUST JAVA ONDERSOGT IN DE JAARE MDCCXXXIX P:P
JAVA
T Eijlandt BALY
De Bergh Cadirij
De Bergh Mamerie
Nosa Baron
West Hoek
Oost Hoek
A
B

Bijschriften: pag. 72 / Captions: p. 72